

K. P. GORŠENIN

NÕUKOGUDE
KOHUS

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1951

AK4

A-19215

K. P. GORŠENIN

NÕUKOGUDE KOHUS

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1951

ARHIIVKOGU

Originaali tiitel:

К. П. Горшенин

Советский суд

Tõlkinud V. Tomberg ja E. Orgmäe.

Sisukord

Sissejuhatus	3
1. Nõukogude sotsialistlik seaduslikkus	7
2. Kodanlik „seaduslikkus“ on ekspuaterijate ülevõimu kindlustamise ja töörahva mahasurumise vahend	25
3. Nõukogude kohus on kõige demokraatlikum kohus maailmas	50
4. Rahvakohus on Nõukogude kohtusüsteemi pealüli	63

TARTU ÜLIKOOLI

RAAMATUKOGU

ARHIIVKOGU

SISSEJUHATUS

Hiiglasuured, tõepoolest suurepäraseid ümberkujundused toimuvad meie maal — sotsialismi maal.

Nõukogude inimeste ennastsalgav töö — oma sotsialistliku kodumaa tuliste patriootide töö, keda juhivad võitlustes karastatud Lenini-Stalini partei — teeb iga päevaga meie maa ikka tugevamaks, ikka kaunimaks.

Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu rahvaste geniaalse juhi seltsimees Stalini poolt kavandatud suured perspektiivid muutuvad tegelikkuseks. Kommunismi suurehitused, imestamisväärsed tööd looduse ümberkujundamise alal, loova ülesehitustöö võimas hoog tööstuses, põllumajanduses ja kultuuri alal iseloomustavad meie maa sotsialismilt kommunismile ülemineku perioodi.

Kõige tähelepanuväärivam on nõukogude inimeste vaimne kasv; nende inimeste suurepärares tegudes ilmnevad uue inimese õilsad jooned, mida neis on kasvatanud kommunistlik partei ja meie nõukogude sotsialistlik riik.

Nendes tegudes leiab oma ereda väljenduse nõukogude elustav patriotism.

Nõukogude inimesed, olles uhked oma suurele isamaale, võtsid kokku sõjajärgse stalinliku viisaastaku suurepärares tulemused, kangelaslike tegude tulemused, mida teostas rahvas kommunistliku partei ja oma suure juhi ja õpetaja seltsimees Stalini juhtimisel.

NSV Liidu Ülemnõukogu poolt 1946. aasta märtsis vastu võetud NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise sõjajärgne viie aasta plaan 1946—1950 täideti edukalt, kusjuures tunduvalt on ületatud plaani tähtsamad ülesanded. Varisesid kokku imperialistliku leeri lootused selle

peale, et Nõukogude Liit ei suuda kiiresti jagu saada õõjajärgse perioodi raskustest. Väljudes võidukalt sõjast fašistliku Saksamaaga, kelle jõugud olid pekstud pihuks ja puruks nõukogude relvastatud jõudude ja kogu nõukogude rahva poolt maailma kõige suurema väejuhi seltsimees Stalini geniaalsel juhtimisel, saavutas meie maa uusi hiiglasuuri edusamme. NSV Liidu Ministrite Nõukogu juures asuva Statistika Keskvalitsuse andmed meie rahvamajanduse kvartaliplaanide täitmise kohta 1951. aastal demonstreerivad ikka jälle ja jälle kogu maailmale sotsialistliku ühiskondliku ja riikliku korra võitu, leninlik-stalinliku rahu- ja rahvaste sõpruse poliitika võitu.

Iga päevaga kasvab ja tugevneb rahu, sotsialismi ja demokraatia võimas leer. Nõukogude relvastatud jõudude poolt fašistlikust orjusest vabastatud rahvademokraatia maad on saavutanud nõukogude rahva omakasupüüdmatu abiga suurepäraseid edusamme sotsialismi ülesehitamisel ning kindlustavad koos NSV Liiduga ja tema juhtimisel rahu kogu maailmas.

Suure Nõukogude Liidu sõprusele tugineva Saksa Demokraatliku Vabariigi moodustamine on võimsaks takistuseks uue maailmasõja õhutajate teel.

Hiina rahva suur võit, mis andis purustava löögi imperialismi leerile, etendab määratu suurt osa rahu ja demokraatia jõudude tugevdamisel.

Rahurinne, eesotsas Nõukogude Liiduga, on võimsaks jõuks võitluses imperialismi leeri vastu, kes püüab süüdata uut maailmasõda. Kapitalistlik maailm, tundes oma paratamatut hukkumist, teostab relvastamise koletuslikku võidujooksu ja reaktsiooni hullumeelset pealetungi nii oma sise- kui ka välispoliitikas.

Kapitalistlike maade ninamehed, olles võimetud toime tulema sisemiste vastuoludega, mis tulenevad kapitalismi ekspuataatorlikust rööv-iseloomust, iseloomust, mis määrab töötajad tööpuudusele, viletsusele ja näljale, on vallandanud metsiku terrori töötajate progressiivsete organisatsioonide vastu, rahu eest võitlejate vastu ning õiendavad arveid kohtu teel kui ka ilma kohtuta töölisklassi ja kõigi töötajate eesrindlike esindajatega.

Kaotanud pea, tormavad imperialistid avantüürilt avantüürile.

Juba üle aasta peavad ameerika agressorid rõõvellikku sõda korea rahva vastu, hävitades julmalt rahulikku elanikkonda, tappes naisi, rauku ja lapsi, hävitades ja põletades linnu ja külasid.

Kuid kapitalistlike maade töötajad ei taha valada oma verd ja surra imperialistide kasumite eest. Iga päevaga kasvab rahupooldajate arv, kes pühalikult mäletavad kogu maailma töötajate juhi sõnu: „Rahu säilitatakse ja kindlustatakse, kui rahvad võtavad rahu säilitamise enda kätte ja kaitsevad seda lõpuni.“¹

Võimsaks rahukantsiks kogu maailmas on Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liit, kelle eesotsas seisab rahulipukandja seltsimees Stalin.

Nõukogude Liidu stalinlik välispoliitika on rahu säilitamise aluseks kogu maailmas, ta on halastamatu võitluse tõeliseks eeskujuks kõigi ja igasuguste uue maailmasõja süütajate vastu.

Nõukogude rahva edukas võitlus kommünismi ülesehitamise eest NSV Liidus kutsub esile vaimustuse maailma kõigis ausates inimestes, innustab kõigi maade töötajaid. See pärast on arusaadav, miks imperialistid ja nende alatud kannupoisid, eelkõige parempoolsed sotsialistid, poevad kasvõi nahast välja selleks, et laimata ja mustata sotsialismi ja Nõukogude riigi rahuarmastavat poliitikat.

Kuid kogu maailma töötajad on veendunud ikka enam ja enam selles, et ainult sotsialismi tee on ainuke õige tee progressi ja tõelise rahvademokraatia saavutamiseks.

Nõukogude maal on oma täieliku väljenduse saanud tõeline sotsialistlik rahvademokraatia, on kujunenud välja võrdõiguslike rahvaste kestav sõprus. Nõukogude inimesed kannavad uhkusega Nõukogude Sotsialistlike Vabariikide Liidu kodanike nime, maailmas kõige vabama ja eesrindlikuma, suure Stalinliku Konstitutsiooni päikese all õit-sengu teed sammuva Nõukogude riigi kodanike nime.

¹ Seltsimees J. V. Stalini jutuaajamine „Pravda“ kirjasaatjaga, Tallinn, 1951, lk. 8.

Stalinlik Konstitutsioon fikseeris seadusandlikus korras meie maa riikliku ja ühiskondliku korralduse, nõukogude sotsialistliku demokraatia tähtsaimad põhimõtted ning inimkonna ajaloos ennenähtamatud Nõukogude kodanike suurimad õigused.

Meie maal on Stalinlik Konstitutsioon sotsialistliku seaduslikkuse ja nõukogude õigusemõistmise — nende tähtsate Nõukogude riigi võimsuse tugevdamise ja töötajate kommunistliku kasvatamise vahendite vankumatu alus.

Nõukogude kohus, olles tõeliselt demokraatlik kohus, seisab Nõukogude riigi ja Nõukogude kodanike huvide valvel ning teenib meie maal sotsialistlikku seaduslikkust ja õiguskorra tugevdamist.

Nõukogude seaduste range ja täpne täitmine kõigi kodanike, ametiisikute ja organisatsioonide poolt on edaspidiste edusammude vajalikuks tingimuseks kommunismi ehitamisel NSV Liidus.

NÕUKOGUDE SOTSIALISTLIK SEADUSLIKKUS

Ulesannete lahendamisel, mis seisavad Nõukogude riigi ees sotsialismilt kommunismile järkjärgulise ülemineku perioodil, etendab suurt osa sotsialistliku seaduslikkuse edaspidine tugevdamine ja sotsialistliku õigusemõistmise paremaks tegemine.

Nõukogude seaduslikkus tähendab kõikide asutuste, organisatsioonide ja kodanike poolt NSV Liidu seaduste täpset ja kõrvalekaldumatut järgimist, mis väljendavad kommunistliku partei ja Nõukogude riigi poliitikat ning kogu meie rahva taht.

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni tules loodud sotsialistlik seaduslikkus on Nõukogude riigi võimsaks hoo- vaks töötajate saavutuste kindlustamisel ja arendamisel, sotsialistliku ühiskonna ülesehitamisel ja üleminekul kom- munismile.

Seltsimees Stalin õpetab: „Uus võim loob uue seaduslik- kuse, uue korra, mis on revolutsiooniliseks korraks.

Ma ei seisa igasuguse korra eest. Ma seisan sellise korra eest, mis vastab tööliklassi huvidele.“¹

Samuti nagu Nõukogude riik on uueks seninägematuks kõrgemat tüüpi riigiks, mis väljendab tööliklassi ja kogu meie maa töötajate huve, nii on ka nõukogude sotsialistlik seaduslikkus inimkonna ajaloos senitundmatuks, uueks, kõrgemat tüüpi seaduslikkuseks.

„Seaduslikkuse“ põhiülesanne ükskõik missuguses

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, 10. väljaanne, lk. 611 (v. k.).

ekspluataatorlikus riigis on hoida ja kindlustada ekspluataatorite ülevõimu ja rõhuda elanikkonna enamikku — töörahvast.

Seltsimees Stalin rääkis selle kohta: „Orjuse ajal lubas „seadus“ orjapidajail orje tappa. Feodaalkorra ajal lubas „seadus“ feodaalhärradel pärisorje „ainult“ müüa. Kapitalistliku korra ajal lubab „seadus“ jätta töörahvast „ainult“ tööpuudust ja pauperiseerumist kannatama, määrata ta laostumisele ja näljasurma.“¹

Nõukogude seaduslikkuse ülesanded tulenevad vahetult Nõukogude riigi ees seisvatest ülesannetest.

Tuginedes Nõukogude riigi olemasolu hiiglasuurele kogemusele kapitalistliku ümbruse tingimustes, lõi seltsimees Stalin tervikliku ja täiusliku õpetuse sotsialistlikust riigist.

Seltsimees Stalin andis sügavalt arendatud analüüsi sotsialistliku riigi arenemisetappidest, tema funktsioonide muutumistest seoses olukorra muutumisega, üldistas Nõukogude riigi ülesehitamise määratu suurt kogemust ning jõudis järeldusele riigi säilitamise vajadusest kommunismi ajal juhul, kui püsib kapitalistlik ümbrus.

Seltsimees Stalin oma aruandes partei XVIII kongressil näitas, et Oktoobrirevolutsioonist peale on meie sotsialistlik riik oma arenemises läbi teinud kaks peafaasi. Rääkides esimesest faasist — see on ajavahemik Oktoobrirevolutsioonist kuni ekspluataatorlike klasside likvideerimiseni — märkis seltsimees Stalin, et selle perioodi põhiülesanne oli kukutatud klasside vastupanu mahasurumine, maa kaitse organiseerimine interventide kallaletungi vastu, tööstuse ja põllumajanduse taastamine, tingimuste ettevalmistamine kapitalistlike elementide likvideerimiseks. Vastavalt sellele teostas Nõukogude riik sel perioodil kaht põhifunktsiooni. Esimeseks funktsiooniks oli kukutatud klasside vastupanu mahasurumine siseriigis. Sellega meenutas meie riik, nagu märkis seltsimees Stalin, väliselt eelnenud riike, kelle funktsioonid seisid alistamatute mahasurumises, ainult selle põhimõttelise erinevusega, et meie riik surus maha töötava enamiku huvides ekspluataatorliku vähemiku, kuna eelne-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, Tallinn, 1945, lk. 364.

nud riigid aga surusid maha ekspluataatorliku vähemiku huvides ekspluateeritava enamuse. Teiseks funktsiooniks, mida sel perioodil teostas Nõukogude riik, oli maa kaitsefunktsioon väliskallaletungide vastu. Seltsimees Stalin märkis, et ka selles meenutas meie riik väliselt eelnenud riike, kes samuti tegelesid oma maade relvastatud kaitsemisega, ainult selle põhimõttelise erinevusega, et meie riik kaitsetöötava enamiku saavutusi kallaletungi vastu väljastpoolt, kuna aga eelnenud riigid kaitsesid niisugustel kordadel ekspluateeritava vähemiku rikkusi ja eesõigusi. Seltsimees Stalin juhib tähelepanu ka veel kolmandale riigi funktsioonile — meie riigiorganite majanduslik-organisatorsele ja kultuuriliskasvatuslikule tööle, mille eesmärgiks oli uue sotsialistliku majanduse võrsete arendamine ja inimeste ümberkasvatamine sotsialismi vaimus. Kuid selle uue funktsiooni arenemine ei saanud sel perioodil tõsist hoogu.

Nõukogude riigi ülesanded tema arenemise esimesel faasil määrasid sotsialistliku seaduslikkuse olemuse sel perioodil.

Rääkides teisest faasist — periood linna ja maa kapitalistlike elementide likvideerimisest kuni sotsialistliku majandussüsteemi täieliku võiduni ja uue Konstitutsiooni vastuvõtmiseni, — seltsimees Stalin märkis: „Selle perioodi põhiülesandeks oli kogu maal sotsialistliku majanduse organiseerimine ja kapitalistlike elementide viimaste jäänuste likvideerimine, kultuurirevolutsiooni organiseerimine, täiesti ajakohase armee organiseerimine maa kaitseks.“¹

Seltsimees Stalin näitas, kuidas vastavalt sellele põhiülesandele muutusid ka meie sotsialistliku riigi funktsioonid. Sel perioodil langes ära — suri välja sisemaine sõjaväeline mahasurumine, sest ekspluateerimine oli hävitatud, ekspluataatoreid enam ei ole ega ole ka kedagi maha suruda. Mahasurumise funktsiooni asemele tekkis riigil sotsialistliku omandi kaitsemise funktsioon rahva vara varastajate ja riisujate vastu. Täielikult säilis maa sõjalise kaitse funktsioon väliskallaletungide vastu, järelikult säi-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 531—532.

lis ka Punaarmee, Sõja-Merelaevastik, karistusorganid ja luure, mis on vajalikud välismaise salaluure poolt meie maale saadetud spioonide, mörvarite ja kahjurite kinnipüüdmiseks ja karistamiseks. Säilis ja sai täie arenemishoo teisel faasil riigiorganite majanduslik-organisatoorse ja kultuurilis-kasvatustliku töö funktsioon.

„Nüüd seisab,“ õpetab seltsimees Stalin, „meie riigi pealesanne sisemaal rahulikus majanduslik-organisatoorses ja kultuurilis-kasvatustlikus töös. Mis puutub meie armeesse, karistusorganeisse ja salaluuresse, siis nende teravik ei ole enam pööratud sisemaale, vaid väljapoole, välisvaenlase vastu.

Nagu näete, on meil nüüd täiesti uus, ajaloos ennenägemata ja oma vormilt ja funktsioonidelt esimese faasi sotsialistlikust riigist tunduvalt erinev sotsialistlik riik.“¹

Vastavalt Nõukogude riigi ülesannete muutumisele tema arenemise teisel peafaasil, muutusid ka sotsialistliku seaduslikkusega teostatavad ülesanded.

Seltsimees Stalini geniaalne töö „Marksism ja keeleteaduse küsimused“, mis on uueks silmapaistvaks panuseks marksismi-leninismi varasalve, sisaldab suurepäraseid teese, mis arendavad edasi ja rikastavad marksistlikku-leninlikku teadust riigist ja õigusest, baasi ja pealisehituse vahekorra.

„Pealisehituse,“ õpetab seltsimees Stalin, „moodustavad ühiskonna poliitilised, õiguslikud, usulised, kunstilised ja filosoofilised vaated ning nendele vastavad poliitilised, õiguslikud ja teised asutused.

Igal baasil on oma, temale vastav pealisehitus.“²

Seltsimees Stalin näitas selgelt, et baasi poolt sünnitatud pealisehitus ei ole passiivne, ta ei suutu ükskõikselt oma baasi saatusesse, klasside saatusesse, korra iseloomu. „Vastupidi, tulnud ilmale, saab ta ülisuureks aktiivseks jõuks, aitab aktiivselt oma baasil kujuneda ja tugevneda, võtab tarvitusele kõik abinõud selleks, et aidata uuel korral

---

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 532.

² J. Stalin, Marksism ja keeleteaduse küsimused, Tallinn, 1951, lk. 3.

lõplikult purustada ja likvideerida vana baas ja vanad klassid.¹

Nõukogude kohus, olles pealisehitus, aitab aktiivselt kaasa oma sotsialistliku baasi tugevdamisele, teenib tööliklassi kui sotsialistliku ühiskonna juhtija huve, meie suure kodumaa töötajate huve.

Kommunistlik partei ja Nõukogude valitsus on hoolitsetud ja hoolitsevad alati kõigil sotsialistliku ülesehituse etappidel nõukogude seaduslikkuse järjekindla teostamise eest, määrates seaduslikkuse konkreetseid ülesandeid ja sisu sõltuvalt Nõukogude riigi ülesannetest vastavalt tema arenemise igale perioodile.

Nõukogude riigi loojad ja organiseerijad Lenin ja Stalin näitasid pidevalt seaduslikkuse hiiglasuurt tähtsust Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitude kindlustamisel ja arendamisel, sotsialistliku riigi võimsuse suurendamisel.

Nõukogude seadus, olles nõukogude võimu poliitika väljenduseks, on määratu suureks organiseerivaks ja distsiplineerivaks jõuks, mis täpses ja selges vormis määrab kõigi organisatsioonide ja kodanike tähtsamad kohustused.

Bolševike partei XI kongressil Lenin ütles: „Lihtsale tööliste ja talupojale meie andsime kohe oma ettekujutuse poliitikast dekreetide näol.“²

Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni esimestest päevadest alates olid nõukogude seadused suunatud oktoobrivoitude kindlustamisele, klassivaenlaste mahasurumisele, sisemise kontrerevolutsiooni purustamisele ja rahvamajanduse taastamisele. Nõukogude võimu ajaloolised dekreedid rahu ja maa kohta, Lenini ja Stalini poolt allakirjutatud Venemaa rahvaste õiguste deklaratsioon, dekreedid suurtööstuste, pankade, raudteede natsionaliseerimise kohta, kaheksatunnilise tööpäeva, tööliste ja teenistujate kindlustamise, võitluse kohta kontrerevolutsiooni ja sabotaažiga, spekulatsiooniga, altkäemaksuga, tsaari kohtute purustamise ja rahvakohtute ja revolutsiooniliste tribunalide moodustamise

¹ J. Stalin, Marksism ja keeleteaduse küsimused, Tallinn, 1951, lk. 4—5.

² V. I. Lenin, Teosed, 33. kd., lk. 272 (v. k.).

kohta ja paljud teised — kõik need dekreedid olid selle perioodi revolutsioonilise seaduslikkuse aluseks.

Revolutsiooniline seaduslikkus etendas määratu suurt osa tähtsamate ülesannete lahendamisel, mis seisid noore Nõukogude Vabariigi ees.

V. I. Lenini initsiatiivil võttis erakorraline VI ülevenemaaline nõukogude kongress 8. novembril 1918. a. vastu eri määruse „Seaduste täpse täitmise kohta“. Selles määru- ses näidati, et seaduste täpne täitmine „on vajalik tööliste ja talupoegade võimu edaspidiseks arendamiseks ja kindlustamiseks Venemaal“.

Lenin nõudis korduvalt rahvakomissaridelt ja rahvako- missariaatide kolleegiumi liikmetelt selle määruse tingimus- teta täitmist.

Lenini-Stalini partei seostas võitlust revolutsioonilise seaduslikkuse rangeima teostamise eest otseselt edusam- mudega võitluses kontrrevolutsiooniga, võitlusega noore Nõukogude Vabariigi kindlustamiseks.

1919. aastal V. I. Lenin oma kirjas töölistele ja talupoega- dele võidu puhul Koltšaki üle näitas, et „vähimgi korrala- gedus, vähimgi nõukogude korra rikkumine on juba a u k, mida töörahva vaenlased otsekohe kasutavad...“¹

Sõjalise interventsiooni ja kodusõja perioodil oli kogu maa kuulutatud sõjaleeriks. Revolutsioonilise seaduslikkuse põhiülesanneteks sel perioodil oli võidu kindlustamine val- gekaartlaste ja välismaiste interventide üle, Suure Sotsia- listliku Oktoobrirevolutsiooni saavutuste kaitsmine, kontr- revolutsiooni purustamine, mis püüdis koos välismaiste interventidega kukutada ja hävitada tööliste ja talupo- gade noort riiki. Kõigi nende ülesannete lahendamisel oli nõukogude seadustel ja revolutsioonilisel seaduslikkusel erakordselt suur tähtsus. Lenin ja Stalin hoolitsesid väsi- matult revolutsioonilise seaduslikkuse elluviimise eest, nõukogude võimu dekreetide viimise eest hulkade teadvu- seni, dekreetide, mis etendasid ülisuurt organisatsioonilist osa ja omasid tõeliselt revolutsioonilist tähtsust.

Interventide purustamisega ja üleminekuga uuele majan-

---

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II kd., Tallinn, 1946, lk. 424.

duspoliitikale tõusid revolutsioonilise seaduslikkuse ette uued tähtsad ülesanded, mis tulenesid uutest rahuliku majandusliku ülesehitustöö tingimustest, Nõukogude riigi uutest ülesannetest.

„Uue majanduspoliitika esimese perioodi revolutsiooniline seaduslikkus,“ näitab seltsimees Stalin, „oli oma teravikuga suunatud peamiselt sõjakommunismi äärmuste vastu, „ebaseaduslike“ konfiskeerimiste ja maksude vastu. See kindlustas eraomanikule, üksiktalunikule, kapitalistile tema omandi säilimise tingimusel, et nad kõige rangemalt kinni peavad nõukogude seadustest.“¹

Seltsimees Stalin, paljastades 1929. aasta aprillis oma kõnes UK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni pleenumil parempoolseid kapitulante, rääkides nepist, rõhutas: „Kas see tähendab, et me andsime seega nepmanitele võimaluse sotsialismi sisse kasvada? Muidugi ei tähenda. Nii võivad Lenini tsitaati tõlgitseda ainult inimesed, kes on kaotanud häbitunde. See tähendab ainult seda, et me kodanlust kohe ei hävita, et me tema varandusi kohe ei konfiskeeri, vaid lubame tal eksisteerida teatavail tingimusil, s. t. tingimatu alistumise puhul proletariaadi diktatuuri seadustele, s. t. kapitalistide kasvava piiramise olukorras, mille eesmärgiks on nende järkjärguline väljatõrjumine rahvamajanduslikust elust.

Kas saab teostada kapitalistide väljatõrjumist ja kapitalismi juurte hävitamist ilma ägeda klassivõitluseta? Ei, ei saa.“²

Rahuliku ülesehitustöö tingimustes andis nõukogude võim, revolutsioonilise seaduslikkuse edaspidise tugevdamise eesmärgil, välja Kriminaal-, Tsiviil- ja Maakoodeksi ning Kriminaal- ja Tsiviilprotsessi koodeksi. Samuti võeti vastu Tööseaduste koodeks, mis asendas 1918. aasta Tööseaduste koodeksit.

Koodeksite kehtestamine kindlustas veelgi rohkem revolutsioonilist seaduslikkust ning oli võimsaks teguriks Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni saavutuste kind-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 348.

² J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 200—201.

lustamise, rahvamajanduse arendamise ja sotsialistliku majanduse alusmüüri loomise alal.

Sel perioodil moodustas nõukogude võim seaduslikkuse järelevalve eri organi riigis — nõukogude prokuratuuri.

Maa sotsialistliku industrialiseerimise perioodil oli loodud alused rasketööstusele, mis oli võimeline ümber relvas-tama kogu rahvamajandust; sel alusel algas ja hiljem laienes massiline kolhoosiliikumine; võeti vastu sotsialismi ülesehitamise esimene viie aasta plaan ja alustati selle elluviimist.

See edasilikumine sotsialismi teel tõi kaasa klassivõitluse teravnemise riigis. Teravnes kulakluse vastupanu külas, mis mõjutas viljavarumise käiku; kohtuprotsess Šahtõ kahjurite üle näitas, et kodanlus võttis tarvitusele kõik jõupingutused selleks, et organiseerida kahjurlust meie majanduslikus ülesehitustöös.

Šahtõ kahjurid, tegutsedes välismaiste kapitalistide ja salaluurete juhendite järgi, rikkusid kahjurluse ja diversiooni kõrval tööstuses, teadlikult nõukogude tööseadusandlust, nõukogude võimu vastu rahulolematuse õhutamise eesmärgil. Nõukogude kohus karistas kurjategijaid karmilt.

Seltsimees Stalin, rääkides selle perioodi ülesannetest, näitas: „Asi on niisugune, et me elame Lenini vormeli järgi — „kes keda“: kas meie seljatame nemad, kapitalistid, ja anname neile, nagu väljendas Lenin, viimse otsustava lahingu, või nemad seljatavad meid.“¹

Seltsimees Stalin näitas, et kapitalistlikud elemendid ei taha vabatahtlikult näitelavalt lahkuda, nad avaldavad ja saavad avaldama vastupanu sotsialismile, sest nad näevad, et on saanud nende olemasolu viimseid päevi.

„Ajaloos ei ole veel olnud juhtumeid, et surevad klassid oleksid lahkunud näitelavalt vabatahtlikult. Ajaloos ei ole veel olnud niisuguseid juhtumeid, et surev kodanlus poleks kõiki oma jõujäake ära kasutanud selleks, et kaitsta oma olemasolu. Olgu meie Nõukogude allaparaat hea või halb, meie edasilikumine ja meie pealetungimine vähendab

---

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 37.

kapitalistlike elemente ja surub neid välja ja nemad, surevad klassid, avaldavad vastupanu kõigest hoolimata."¹

Sellega määrati ka sotsialistliku seaduslikkuse ülesanded sel perioodil, mille teravik oli suunatud kapitalistlike elementide vastupanu mahasurumisele ja vajalike tingimuste kindlustamisele sotsialismi ülesehituse arendamiseks linnas ja maal.

1930.—1934. aastate vältel lahendati miljonite väiketalu-majandite üleviimine kolhooside teele, sotsialismi teele. Kulaklus kui klass likvideeriti täieliku kollektiviseerimise alusel. Põllumajanduses võitis lõplikult sotsialism, hävitati kapitalismi viimased juured riigis.

Linna ja maa kapitalistlike elementide likvideerimine tähistas meie sotsialistliku riigi üleminekut oma arenemise teise peafaasi. Üheks riigi peafunktsiooniks sel perioodil, nagu õpetab seltsimees Stalin, on sotsialistliku omandi kaitse rahva vara varaste ja riisujate vastu.

UK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni jaanuaripleenumil 1933. aastal seltsimees Stalin, rääkides sotsialistliku seaduslikkuse ülesannete muutumistest uutes tingimustes, ütles: „Meie aja revolutsiooniline seaduslikkus on suunatud oma teravikuga... varaste ja kahjurite vastu ühiskondlikus majanduses, ulakate ja ühiskondliku omandi omastajate vastu. Revolutsioonilise seaduslikkuse peamine ülesanne seisab meie päevil järelkult ühiskondliku omandi kaitsmises ja mitte milleski muus.

Seepärast ongi võitlus ühiskondliku omandi kaitse eest, võitlus kõigi abinõude ja vahenditega, mis on antud meie käsutusse nõukogude võimu seadustega, üheks partei peaaülesandeks.

Tugev ja võimas proletariaadi diktatuur — seda on meile praegu vaja selleks, et pihustada põrmuks väljasurevate klasside viimsed jäänused ning purustada nende vargamaahhinatsioonid."²

Sellele ülesandele vastasid nõukogude võimu poolt kehtestatud seadused võitluseks sotsialistliku omandi riisu-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 204.

² J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 348.

miste vastu (7. augustist 1932. a.) ja võitluseks spekulatsiooniga (22. augustist 1932. a.).

Seltsimees Stalin rääkis mainitud UK(b)P Keskkomitee ja Keskkontrollkomisjoni pleenumil: „Meie korra aluseks on ühiskondlik omand, samuti nagu kapitalismi aluseks on eraomand. Kui kapitalistid kuulutasid eraomandi pühaks ja puutumatuks, taotledes omal ajal kapitalistliku korra kindlustamist, siis meie, kommunistid, peame seda enam kuulutama ühiskondliku omandi pühaks ja puutumatuks, et kindlustada seega uusi, sotsialistlikke majandusvorme kõigil tootmise ja kaubanduse aladel. Sallida ühiskondliku omandi varastamist ja näppamist — olgu küsimuses riigi omand või kooperatiivide ja kolhooside omand — ja tähele panemata jätta säärased kontrevolutsioonilised nurjatused, — tähendab kaasa aidata nõukogude korra õõnestamisele, mis tugi-neb ühiskondlikule omandile kui oma alusele. Sellest lähtus meie Nõukogude valitsus, kui ta avaldas hiljuti seaduse ühiskondliku omandi kaitsemisest. See seadus on aluseks revolutsioonilisele seaduslikkusele käesoleval silmapilgul. Ja selle kõige rangem ellurakendamine on iga kommunisti, iga töölise ja kolhoosniku kõige esimene kohus.“¹

Nendest meie juhi ja õpetaja seltsimees Stalini suurepära-
stest õpetustest juhinduvad nõukogude inimesed, kaitstes valvsalt rahva vara.

Sotsialistliku majandussüsteemi täielik võit meie maal leidis oma väljenduse maailma-ajaloolise tähtsusega suurimas dokumendis, NSV Liidu Konstitutsioonis, mis nõukogude rahva poolt on nimetatud tema looja, sotsialismi võit-
tude organiseerija järgi Stalinlikuks Konstitutsiooniks.

Stalinlik Konstitutsioon tõstis veel kõrgemale seaduse ja seaduslikkuse osa ja tähtsuse meie maal, kuna NSV Liidu ühiskondliku ja riikliku korralduse demokraatliku aluse laienemine tähistas ühtlasi nõukogude sotsialistliku seadus-
likkuse edaspidist tugevnemist.

Stalinlik Konstitutsioon on Nõukogude riigi põhiseadus, mis määrab sotsialistliku ühiskonna elu. Olles, nagu näitas seltsimees Stalin, selle registreerimine ja seadusandlik fik-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 348.

seerimine, mis on juba tegelikult saavutatud ja kätte võidetud, kindlustab NSV Liidu Konstitutsioon seaduste stabiilsuse, loob juriidilise baasi jooksvale seadusandlikule tegevusele, mida teostab eranditult NSV Liidu Ülemnõukogu.

Seltsimees Stalin räägib oma aruandes NSV Liidu Konstitutsiooni projektist: „Peab kord lõpu tegema sellele olukorrale, kus mitte üks teatav organ, vaid terve rida organeid seadusi annavad. See seisukord on vastuolus seaduste stabiilsuse põhimõttega. Seaduste stabiilsust on meil aga praegu rohkem tarvis kui kunagi varem. Seadusandlikku võimu peab NSV Liidus teostama ainult üks organ — NSV Liidu Ülemnõukogu.“¹

Stalinlik Konstitutsioon, kinnitanud seadusandlikus korras NSV Liidu ühiskondliku ja riikliku korralduse, fikseerib kõigi Nõukogudemaa võimuorganite ja riiklike valitsemisorganite, samuti ka kohtu- ja prokuratuuriorganite organisatsiooni- ja tegevusprintsüübid, proklameerib ja garanteerib kodanike suured õigused, näeb ette nende kohused ning määrab kindlaks valimissüsteemi.

Stalinlik Konstitutsioon annab Nõukogude kodanikele põhilised õigused: õiguse tööle, puhkusele, ainelisele kindlustatusele vanaduse puhul kui ka haiguse ja töövõime kaotamise juhul; õiguse haridusele; naiste võrdõigusluse meestega kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel; NSV Liidu kodanike üheõigusluse, sõltumata nende rahvusest ja rassist; poliitilised vabadused; sõnavabaduse, trükivabaduse, koosolekute ja miitingute, tänav-rongkäikude ning demonratsioonide vabaduse.

Üheks põhiliseks nõukogude sotsialistliku seaduslikkuse eeliseks kodanliku „seaduslikkuse“ ees on see, et nõukogude seadus mitte ainult ei proklameeri kodanike õigusi, vaid garanteerib neid ka realselt, rääkimata sellest, et selliseid õigusi, nagu õigus puhkusele jne., kodanlikud seadused üldse ei tunne.

Seltsimees Stalin rääkis Erakorralisel VIII Üleliidulisel Nõukogude Kongressil oma aruandes NSV Liidu Konstitut-

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 469.

siooni projektist: „Uue Konstitutsiooni projekti iseärasus seisab selles, et see ei piirdu kodanike formaalsete õiguste fikseerimisega, vaid kannab raskuse keskpunkti nende õiguste garanteerimise küsimusele, nende õiguste teostamise abinõude küsimusele: See ei kuuluta lihtsalt kodanike õiguste võrdsust, vaid ka kindlustab seda kurnamiskorra likvideerimise fakti seadusandliku fikseerimisega, kodanike igasugusest kurnamisest vabastamise fakti fikseerimisega. See ei deklareeri mitte lihtsalt õigust tööle, vaid ka kindlustab seda nõukogude ühiskonna kriiside puudumise fakti seadusandliku fikseerimisega, tööpuuduse kaotamise fakti fikseerimisega. See ei deklareeri mitte lihtsalt demokraatlikke vabadusi, vaid ka kindlustab neid seadusandlikus korras teatavate materiaalsete vahenditega. Sellepärast on arusaadav, et uue Konstitutsiooni projekti demokratism ei ole „harilik“ ja „üldtunnustatud“ demokratism üldse, vaid sotsialistlik demokratism.“¹

Mitte kunagi inimkonna ajaloos, mitte kusagil maailmas ei ole isik olnud nii vaba kui võitnud sotsialismi maal, kus riik rangelt kaitseb kodanike õigusi ja vabadusi, mida neile on andnud Stalinlik Konstitutsioon. Sotsialistlikus ühiskonnas on ühiskondlikud ja isiklikud huvid harmooniliselt ühendatud.

Stalinlik Konstitutsioon, kaitstes rangelt ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit, kaitseb ka kodanike isiklikku omandit.

Nõukogude maal on kodanikele kindlustatud isiku puutumatus. Kedagi ei tohi areteerida muidu kui kohtu määruse põhjal või prokuröri sanktsiooniga. Nõukogude seadus kaitseb rangelt kodanike korteripuutumatus ja kirjavahetuse saladust.

Koos sellega esitab Stalinlik Konstitutsioon Nõukogude kodanikele vajalikke nõudmisi, mille täitmine on kohustuslik. Nii on iga kodanik kohustatud kinni pidama NSV Liidu Konstitutsioonist, seadusi täitma, töödistsipliini pidama, ausalt suhtuma ühiskondlikusse kohustusse ja austama sotsialistliku ühiselu reegleid.

---

¹ J. Stalin, Leninismi küsimusi, lk. 457.

Iga Nõukogude kodanik on kohustatud hoidma ja igati kindlustama ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit kui nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kõigi töötajate jõuka ja kultuurse elu allikat.

Väljendades nõukogude rahva tahet kuulutab Stalinlik Konstitutsioon isikud, kes ohustavad ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit, rahvavaenlasteks.

Stalinlik Konstitutsioon fikseerib, et üldine sõjaväeteenistuse kohustus on seaduseks. Sõjaväeteenistus NSV Liidu relvastatud jõudude ridades on NSV Liidu kodaniku austavaks kohuseks.

Isamaa kaitsmine on iga Nõukogude kodaniku püha kohus. Kodumaa reetmine: vandemurdmine, üleminek vaenlase poole, riigi sõjalise võimsuse kahjustamine, spionaaž — on karistatav seaduse kogu valjusega kui kõige raskem kuritegu.

Stalinlik Konstitutsioon oli nõukogude seaduslikkuse aluseks võitnud sotsialismi tingimustes meie maal.

Fašistliku Saksamaa röövellik kallaletung meie maale tingis Nõukogude riigi kogu elu ümberkujundamise sõjaaja rööbastele. Sellel tähtsal perioodil Nõukogude riigi elus olid seadus ja seaduslikkus suunatud võidu kindlustamisele vaenlase üle.

Nõukogude rahva suur juht ja õpetaja, geniaalne väejuht seltsimees Stalin, suunates kindlal käel nõukogude relvastatud jõude, nõukogude rahvast, meie Nõukogude riiki võidu saavutamisele vaenlase üle, formuleeris täpselt ja selgelt rinde ja tagala ülesanded, määras nõukogude seaduslikkuse ülesanded Suures Isamaasõjas.

Nõukogude seadus ja seaduslikkus olid hävitavaks relvaks rahvavaenlaste vastu, paanikatekitajate ja argpükside vastu, sulide ja spekulantide vastu, kõigi nende vastu, kes segasid nõukogude rahvast¹ tema ennastsalgavas võitluses veriste fašistlike anastajatega.

„Meie peame,“ ütles seltsimees Stalin, „organiseerima halastamatut võitlust igasuguste tagala desorganiseerijate, desertööride, paanikatekitajate ja kuulujuttude levitajate vastu, hävitama salakuulajaid, diversante ja vaenlase para-

šütiste, osutades kõiges selles kiiret kaasabi meie hävitus-pataljonidele. Peab meeles pidama, et vaenlane on õel, kaval ning kogenud pettuses ja valekuulduste levitamises. Seda kõike peab arvesse võtma ja mitte end petta laskma. Peab viibimata, vaatamata isikuile, andma Sõjatribunali kohtu alla kõik, kes oma paanika ja argusega segavad riigikaitse tööd.¹

Koos sellega kaitsesid nõukogude seadus ja seaduslikkus hoolikalt Nõukogude kodaniku õigusi ja eriti kodumaa kaitsjate perekonnaliikmete ja Isamaasõja invaliidide õigusi. Nõukogude seaduste rangeim järgimine oli vaenlase üle võidu saavutamise vajalikuks tingimuseks ning oli seepärast kommunistliku partei, Nõukogude riigi ja isiklikult seltsimees Stalini väsimatu hoolitsuse objektiks.

Seltsimees Stalini geniaalsel juhtimisel saavutatud nõukogude rahva suurim võit tugeva ja õela vaenlase üle oli nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra, nõukogude sotsialistliku demokraatia võiduks.

See võit oli ühtlasi nõukogude sotsialistliku seaduslikkuse võiduks fašistliku vaimupimeduse ja seadusetuse üle, inimõiguste ja isikuvabaduste jalge alla tallamise üle, usumäratsemise ja kuritegude üle isiksuse vastu.

Rahuperioodi tingimustes tõusid nõukogude rahva ette täies suuruses kommunismi ehitamise ülesanded meie maal, ülesanded, mis olid määratletud seltsimees Stalini poolt ja mis leidsid oma väljenduse sõjajärgse stalinliku viisaastaku grandioosses plaanis.

Sotsialistliku seaduslikkuse põhiülesandeks käesoleval ajal on suure Stalinliku Konstitutsiooni järgimise rangeim kindlustamine kõigi NSV Liidu organisatsioonide, ametisikute ja kodanike poolt kui tähtsaim tingimus kommunismi ehitamisel meie maal.

Nõukogude seadused, mis olid kehtestatud sõjajärgsel perioodil suure Stalinliku Konstitutsiooni alusel, on suunatud võitluse edaspidisele tugevdamisele meie kodumaa vaenlastega; kodumaa reetjate, spioonide, õonestajate-diversantidega, kes püüavad välismaiste salaluurete üles-

¹ J. Stalin, Nõukogude Liidu Suurest Isamaasõjast, Tallinn, 1946, lk. 15.

andel takistada kommunismi võidurikast ehitamist meie maal; sotsialistliku omandi riisujatega, rahva varale kallalekippujatega, nendega, kes sellega panevad toime alatuid, vaenulikke tegusid; varastega, kes tungivad kallale NSV Liidu kodanike isiklikule omandile, mis on teenitud ausa tööga vabrikutes ja tehastes, kolhoosipõldudel, teaduslikes laboratooriumides ja nõukogude asutustes.

Seltsimees Stalin õpetab nõukogude inimesi alati valvel seisma kõigi ja igasuguste sotsialismi vaenlaste salasepistuste vastu.

Seda tuletab nõukogude inimestele uue jõuga meelde NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus 9. juunist 1947. a. „Vastutuse kohta riikliku saladuse avaldamise ja riiklikku saladust sisaldavate dokumentide kaotamise eest“.

Riigisaladuste avaldamist, isikute poolt, kellele olid usaldatud need andmed või kes oma teenistusseisundi tõttu võisid neid saada, kuulutab seadus raskeks kuriteoks ja näeb ette selle eest range karistuse. Vastutust kannavad samuti ka isikud, kes on süüdi dokumentide kaotamises, mis sisaldavad andmeid riigisaladuste kohta.

Tuleb meeles pidada, et lobiseja, kes ei oska hoida riigi saladust, aga samuti hooletu, kes suhtub lohakalt tähtsate dokumentide hoidmisesse — on vaenlase abiliseks. On teada, et välismaised salaluured otsivad juhust, et kasutada üksikute isikute hooletust ja lohakust oma kuritegelike eesmärkide teostamiseks.

9. juuni 1947. a. seaduse karm rakendamine on otseseks kohuseks nõukogude kohtule ja teistele organitele, kellele riik on usaldanud võitluse nõukogude seaduste rikkujate vastu. Sotsialistliku omandi ja kodanike isikliku omandi kaitse edaspidisele tugevnemisele on pühendatud NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlused 4. juunist 1947. a.

„Kriminaalvastutusest riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest“ ja „Kodanike isikliku omandi kaitse tugevdamisest“.

Nende seadluste kehtestamisega, mis näevad ette range karistuse rahva vara riisujatele ja kodanike isikliku omandi varastele, väljendas Nõukogude riik kogu rahva paindumata tahet hoida ja suurendada riiklikku ja ühiskondlikku

vara — sotsialismi majanduslikku alust, ja samuti stalinlikku hoolitsust nõukogude inimeste eest nende isikliku tööga soetatud omandi kaitsmisel.

Käesoleval ajal on sotsialistliku seaduslikkuse tähtsaim tingimus kaitsta sotsialistlikku omandit kõigi ja igasuguste kallalekippumiste eest, ükskõik missugusel viisil see ka ei toimuks.

Riikliku ja töödistsipliini range järgimine on meie eduka edasiliikumise vajalikuks tingimuseks.

Tähtis edu tingimus kommunismi ülesehitamisel on alatine võitlus põllumajandusliku artelli põhikirja — kolhoosielu põhiseaduse range järgimise eest; võitlus selle põhikirja igasuguste rikkumiste ja moonutamiste juurteni hävitamise eest.

Kommunistlik partei, Nõukogude valitsus ja isiklikult seltsimees Stalin hoolitsevad väsimatult kolhoosipõhikirja täpse ja range täitmise eest.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja UK(b)P Keskkomitee võtsid 19. septembril 1946. a. vastu eri määruse „Abinõudest põllumajandusliku artelli põhikirja rikkumiste likvideerimiseks kolhoosides“.

Partei ja valitsus kehtestasid rea tähtsaid määrusi loomakasvatuse arendamise ja kolhooside edaspidise tugevdamise alal, mis tegid lõpu ühiskondlike ja kolhoosimaade ärajagamise faktidele.

Põllumajandusliku artelli põhikirja range järgimine, partei ja valitsuse otsuste täitmine, mis on suunatud kolhoosikorra edaspidisele tugevnemisele, on — nõukogude sotsialistliku seaduslikkuse üheks tähtsamaks ülesandeks.

Sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamise tähtsaks abinõuks meie maal on erilise järelevalve sisseseadmine nõukogude seaduste täpse täitmise üle.

Stalinlik Konstitutsioon paneb tööraha saadikute nõukogudele neile alluvate valitsemisorganite tegevuse juhtimise, riikliku korra kaitse kindlustamise, seaduste täitmise ja kodanike õiguste kaitsmise. Sel kombel on riikliku korra kindlustamine ja seaduste järgimine meie maal valitsemisorganite, mille tööst võtavad laialdaselt osa Nõukogude kodanikud, tähtsaim ülesanne.

Nõukogude riigis on loodud eri organ — prokuratuur, kes valvab seaduste täpse täitmise üle kõigi organisatsioonide, ametiisikute ja kodanike poolt.

Kõrgeim järelevalve seaduste täpse täitmise üle ministeeriumide ja neile alluvate asutuste, samuti ka üksikute ametiisikute kui ka NSV Liidu kodanike poolt on pandud NSV Liidu peaprokurörile, kelle nimetab ametisse NSV Liidu Ülemnõukogu seitsmeks aastaks.

Nõukogude prokuratuur on organiseeritud täieliku tsentralismi põhimõtetel. Igas liidu- ja autonoomses vabariigis, igas kraisis, oblastis ja rajoonis on prokurör temale alluva aparaadiga.

Lenin ja Stalin on alati omistanud suurt tähtsust prokuratuuri järelevalvele.

On teada, et küsimus prokuratuuri organisatsiooni printsiipidest ja õigustest kutsus VKTK istungil 1922. aasta mais esile elava arutelu. Mõned VKTK liikmed astusid välja kubermangude prokuröride allutamise vastu vahenditult keskusele ja kubermangu prokuröri õiguse vastu esitada protesti kubermangu täitevkomitee ebaseaduslikele määrustele.

Kuivõrd suurt tähtsust omistas Lenin nõukogude prokuratuuri õigele organiseerimisele, on näha sellest, et ta, seoses prokuratuuri küsimuse arutamisega, kirjutas eri kirja seltsimees Stalinile Poliitbüroo jaoks: „Kahekordsest“ alluvusest ja seaduslikust korrast.

Oma kirjas Vladimir Iljitš selgitas, et „kahekordne“ alluvus on tarvilik seal, kus tuleb osata arvestada olemasolevat ja tõesti paratamatut erinevust. Seaduslik kord peab aga olema üks, sest, nagu näitas Lenin, ei või lubada „eraldi Kaluuga ja eraldi Kaasani seaduslikku korda“. Lenin näitas, et „prokuröril on õigus teha ja ta on kohustatud tegema ainult üht: valvama, et kogu vabariigis valitseks tõesti ühesugune arusaamine seaduspärasusest, vaatamata minõitele kohalikele erinevustele ja hoolimata igasugustest kohalikest mõjudest.“¹

---

¹ V. I. Lenin, Valitud teosed, II kd., Tallinn, 1946, lk. 664.

Seltsimees Stalin kaitses lõpuni leninlikku printsiipi prokuratuuri organiseerimise ja ühtse seaduslikkuse kindlustamise kohta kogu meie maa territooriumil.

Nõukogude prokuratuuri organisatsiooni leninlik-stalinlik printsiip ja tegevus arenesid edasi NSV Liidu Konstitutsioonis. Konstitutsiooni § 117 öeldakse: „Prokuratuuri organid teostavad oma funktsioone sõltumata ükskõik milliseist kohalikest organeist, alludes ainult NSV Liidu peaprokurörile“.

Rahvas nõuab nõukogude prokuröridelt hästi ja igakülgsest organiseeritud järelevalvet seaduste täpse täitmise üle riigis.

M. I. Kalinin ütles selle kohta:

„Meie nõuame prokurörit sellist töökorraldust, sellist võitluse organiseerimist sotsialistliku seaduslikkuse eest, mille juures iga tööline, iga kolhoosnik, iga nõukogude asutis oleks garanteeritud bürokraatlike moonutuste eest, mille juures igaüks oléks kindel, et tema seaduslikud õigused ja huvid leiaksid kaitsmist, et nende huvide valvel seisab nõukogude võimu poolt selleks eriti seatud prokurör.“¹

Kommunistliku partei, Nõukogude valitsuse ja isiklikult seltsimees Stalini alaline tähelepanu sotsialistliku seaduslikkuse igakülgseks tugevdamiseks on andnud hiilgavaid tulemusi.

Ei ole maailmas sellist riiki, nagu seda on Nõukogude riik, kus seaduslikkus on tõeliselt läbi tunginud alt kuni üles kõigi asutuste ja organisatsioonide tegevuses, kus seaduslikkus kaitseb kodanike õigusi.

Määratud osa nõukogude sotsialistliku seaduslikkuse kindlustamisel etendab tõeliselt rahvalik, kõige demokraatlikum kohus maailmas — nõukogude kohus.

---

¹ Nõukogude prokuratuuri ajalugu tähtsaimates dokumentides, 1947, lk. 466 (v. k.).

II

KODANLIK „SEADUSLIKKUS“ ON EKSPLUATEERIJATE ÜLEVÕIMU KINDLUSTAMISE JA TÖÖRAHVA MAHA- SURUMISE VAHEND

Kapitalismi kaitsjad poevad kasvõi nahast välja, püüdes tõendada, et kodanlik demokraatia andvat kõigile oma kodanikele ühesugused õigused. Tööraha petmiseks ja ekspuataatorliku kodanliku riigi jätkustekitava katmatuse ning kodanliku demokraatia müüdavuse varjamiseks püüavad nad täita kodanliku demokraatia sügavaid aukusid ja värvida tema räbalaid eredate värvidega. Säärase kapitalismi apostlina astus hiljuti üles Inglise „sotsialistliku“ valituse minister H. Morrison. Kiites taevani kodanliku demokraatia „võlusid“, väidab Morrison, et Nõukogude Liidus puuduvat sõna-, trüki- ja isikuvabadus. Morrisoni teadaande puhul avaldatud „Pravda“ vastuses näidatakse kujukalt ja veenvalt, mida on väärt niinimetatud kodanlik demokraatia oma kurikuulsate „õiguste“ ja „vabadustega“.

„Pravda“ näitas kujukalt, et üksnes nõukogude sotsialistlik demokraatia annab töörahvale tõelised õigused ja vabadused, et üksnes imperialistide võimu kukutamine avab töörahvale avara ligipääsu tõeliselt rahvaliku demokraatia juurde. Hr. Morrison on väga kurb, Et NSV Liidus puudub ühiskonnavaenlastel sõna-, trüki- ja organisatsioonide loomise vabadus.

„Pravda“ vastuses öeldakse: „NSV Liidus ei ole sõna-, trüki- ja ühinemisvabadust rahvavaenlaste jaoks, revolutsiooni tulemusena kukutatud mõisnike ja kapitalistide jaoks. Ei ole ka vabadust parandamatute varaste, välismaise

luure poolt kohalesaadetavate diversantide, terroristide ja tapjate jaoks, nende kurjategijate jaoks, kes tulistasid Leninit, tapsid Volodarski, Uritski ja Kirovi, mürgitasid M. Gorki ja Kuibõševi. Kõik need kurjategijad, alates mõisnikest ja kapitalistidest kuni terroristideni, varasteni, tapjateni ja õõnestajateni, püüavad taastada NSV Liidus kapitalismi, taastada inimese ekspluateerimine inimese poolt ja üle ututada meie maa tööliste ning talupoegade verega. Vanglad ja töölaagrid on olemas nende härraste jaoks ja ainult nende jaoks.

Kas tõesti nende härraste jaoks taotleb hr. Morrison sõna-, trüki- ja isikuvabadust? Kas tõesti hr. Morrison arvab, et NSV Liidu rahvad on nõus andma nendele härradele sõna-, trüki- ja isikuvabaduse ning järelikult ka töörahva ekspluateerimise vabaduse?"

Morrison teatab hooplevalt, et Inglismaal on olemas täielik sõna-, trüki- ja organisatsioonide loomise vabadus, et kõige mitmesugusemate vaadetega inimesed võivad vabalt kokku tulla ja organiseerida poliitilisi ning teisi ühinguid, mis toetavad valitsust või on temaga opositsioonis. Ta õpetab, et inimesed võivad jõuda sõltumatuile lõppjäreldestele ainult tingimusel, kui nad on täielikult informeeritud sellest, mis toimub ümbritsevas maailmas.

Kui häbematult võltsiks jäävad kõik need leiboristliku ministri väited niisuguste üldtuntud faktide ees nagu Sheffieldis teise ülemaailmse rahupooldajate kongressi kokkukutsumise nurjaajamine leiboristliku valitsuse poolt, kes andis selleks algul oma nõusoleku; nagu jälitamised ja tagakiusamised, millede osaliseks sai inglanna Monica Fulton, kes oli „süüdlane“ ainult selles, et ta, olles külastanud Koread Rahvusvahelise Demokraatliku Naisföderatsiooni delegatsiooni koosseisus, jutustas tõtt delegatsiooni poolt kindlakstehtud kisendavatest faktidest nende metsikute kuritegude kohta, mida panevad Koreas toime Ameerika Uhendriikide ja nende liitlaste väed; nagu Berliin's toimunud rahvusvahelisele noorsoo ja üliõpilaste festivalile suunduvate inglise noorsoo esindajate vintsutamine ja tagakiusamine Inglise võimude poolt koostöös Ameerika vägede ja politseiga. Missugusest täielikust informeeritusest ümb-

ritsevas maailmas toimunu kohta räägib see leiboristlik imperialismi advokaat, kui inglise ja ameerika ajakirjandus, mis on kapitalistlike monopolide käes, on täis hirmuäratavat laimu ja valet Nõukogude Liidu, rahvademokraatia maade, Hiina Rahvavabariigi ja rahupooldajate liikumise kohta ning mahavaikimise abil varjab rahva eest neid kuritegusid, mida panevad ameeriklased ja nende liitlased Koreas toime, ja teisi imperialistide roimi?

Morrisoni ja teiste kapitalistliku „paradiisi“ „võlude“ jutlustajate demagoogilised ning võltsid avaldused ei varja maailma rahvaste eest kapitalistliku ühiskonna roiskumise ja laostumise hirmuäratavat pilti, ühiskonna, mis vaatamata oma veristele kuritegudele, püsib veel tänu sellele, et teda kaitseb kapitalistlik riik ja kapitalistlikud valitsused pööraselt märatseva terrori ja reaktsiooni abil.

Seltsimees Stalin kirjutas juba sajandi algul oma välja-
paistvas teoses „Kas anarhism või sotsialism?\": „... Kriisid, tööpuudus, katkestused tootmises, tootmise anarhia ja muud selletaolised nähtused on seega selle asjaolu otseseks tulemuseks, et nüüdisaegne kapitalistlik tootmine ei ole organiseeritud.

Ja kui seda organiseerimata ühiskondlikku korda ei ole seni veel purustatud, kui ta proletariaadi rünnakuile seni veel tugevasti vastu paneb, siis on see eelkõige seletatav sellega, et teda kaitseb kapitalistlik riik, kapitalistlik valitsus.“¹

Morrisoni „loorberid“ ei lasknud teist tuntud „demokraatia“ eest „võitlejat“ — Trumanit — magada. „Konstitutsioonipäeval“ esines ta kõnega, milles ülistas taevani Ameerika konstitutsiooni ja Ameerika „demokraatiat“ ning tava kohaselt puistas arutul hulgal valet ja laimu Nõukogude Liidu riikliku ja ühiskondliku korra kohta. Uldtuntud faktide ja silmanähtavuse kiuste väitis see monopolistliku kapitali truu teener, et ameerika rahvas elab õnnelikult oma konstitutsiooni kaitse all, et Ameerika Ühendriikides on vabadus, võrdsus ja õiglus õitsele puhkenud.

---

¹ J. V. Stalin, Teosed, 1. kd., Tallinn, 1947, lk. 320.

Ka sellel kodanliku „demokraatia“ ja kodanliku „seaduslikkuse“ eest võitlejal tuli ära kuulata ajalehe „Pravda“ karm västus.

Vastuseks Trumani avaldusele selle kohta, et Ameerika konstitutsioon ei teeni „käputäit eesõigustatuid“, ütleb „Pravda“: „Aga kuhu pääseda selle fakti eest, et Ameerika konstitutsioon ei ole mitte ainult takistanud käputäiel miljonäridel ja miljardäridel rikkust ja võimu endi kätte võtmast, vaid on ka teinud Ameerika Ühendriikide valitsuse suurkapitali teenriks...“

Sõnades on Ameerika konstitutsioon kuulutanud välja rikaste ja vaeste kodanike, kapitalistide ja tööliste võrdsuse, on kuulutanud vabaduse kõigile.

Missugused aga on tulemused?

Morganil ja Rockefelleril, samuti nagu Ameerika lihtkodanikulgi, töölisel ja farmeril, on Ameerika konstitutsiooni järgi „võrdsed õigused“. Nii nendel kui teistel on „võrdne õigus“ omada vabrikuid ja tehaseid, suurmõisu ja maapõues peituvaid rikkusi, raudteid ja panku. Kuid mispärast siis (mispärast, härra Truman?) kasutavad kõiki neid õigusi ainult morganid ja rockefellerid, dupontid ja harri-manid, kes on end hästi sisse seadnud ja kellele kõikvõimsusele ei tehta mingisuguseid takistusi? Töölised ja farmerid aga on sunnitud millegipärast (mispärast, härra Truman?) minema kapitalistide juurde palgaorjusse, virelema urgastes ja onnides, elama poolnäljas, maksma ülejõukäivaid makse, ostma kaupu kõrge hinna eest ega tohi politseilise arveõienduse vältimiseks mitte piiksatada oma õigusest vääriskale inimesele.

Ameerika konstitutsioon on puhastanud teed ja kindlustanud kapitali võimsuse, ekspluataatorite võimu ekspluataeritavate üle — selles on tema olemus.“

Edasi viitab „Pravda“ niisugustele Ameerika „paradiisi“ üldtuntud „võludele“ nagu tööpuudusele, mis on hirmsaks nuhtluseks mitte ainult neile, kes on töötä, vaid ka alaliseks ähvarduseks töötajaile; viitab sellele, et kurikuulsad Ameerika kodanike „vabadused“ tähendavad kohtulikke ja väljaspool kohut toimuvaid arveõiendusi kõigi progressiivsete ameeriklaste kallal; et, vaatamata konstitutsiooni sõnadele,

mille kohaselt kodanike õigused ei sõltu rassist ja nahavärvist, elavad miljonid ameerika neegrid väljaspool seadust, alalises hirmus, et nendega õiendatakse arveid ilma kohtuta; et Ameerika konstitutsiooni lipu all päästsid ameerika imperialistid valla agressiooni Koreas, ja ehkki lihtameeriklased vihkavad seda sõjalist avantüüri, valavad sajad tuhanded ameeriklased oma verd mitme tuhande kilomeetri kaugusel kodumaast, Wall Streeti agressiivsete plaanide teostamise nimel.

„Pravda“ järeldusi kinnitavad arvukad faktid, mis annavad tunnistust sellest, et Ameerika Ühendriikides kõrvaldatakse kodanlikult demokraatialt viimsed viigilehed. Ameerika Ühendriikides võimulolevad kapitalistlike suurmonopolide teenrid, tüürides välispoliitikas agressiivse sõja vallapäästmisele Nõukogude Liidu ja rahvademokraatia maade vastu, tüürivad sisepoliitikas avalikult fašistliku režiimi, terrorirežiimi kehtestamisele kõige selle vastu, mis on riigis ausat ja progressiivset.

Häbitava kuulsuse ära teeninud „Ameerikavastase tegevuse uurimise komisjon“, kes tegutseb saadikutekojal alalise organina, teostab nende progressiivsete ja antifašistlike organisatsioonide tegevuse „uurimist“, milliseid ta peab „õõnestavateks“. Siia kuuluvad niisugused organisatsioonid nagu kodanikuõiguste kongress, Ameerika-Nõukogude sõpruse rahvuslik nõukogu, antifašistide-emigrantide ühendatud komitee jne. Ulekuulamisele kutsutakse progressiivseid tegelasi, neile esitatakse provokatsioonilisi küsimusi, nõutakse nendest või teistest progressiivsetest organisatsioonidest osavõtvate isikute nimede teatamist, nendele küsimustele vastamisest keeldumise korral aga algatatakse jälitust „kongressile“ (parlamendile) „lugupidamatuse avaldamise“ süüteo. Komisjon juhib sõjakäiku „mässulise“ kirjanduse vastu, mis meenutab raamatute põletamist hitlerlikul Saksamaal. Reas linnades leidub ära korjatud kirjanduse hulgas Charles Darwini ja teiste kuulsate teadlaste ning kirjanike teaduslikke töid. Komisjoni juhivad äärmised reaktionärid, Ku-Klux-Klani liikmed ja lihtsalt kelmid, nagu selle komisjoni endine esimees Thomas, kes hiljuti süüdi mõisteti riigi raha omastamises sel teel,

et ta koostas fiktiivseid aruandeid töötasu väljamaksmise kohta.

Vastavalt president Trumani käskkirjale teostatakse riigiteenijate „lojaalsuse kontrolli“. Igat riigiteenijat, kaasa arvatud ka koristajad, võidakse tunnistada „mittelojalseks“ ja teenistuskohalt ära kihutada, kui antud asutuses lojaalsuse kontrollimise komisjoni arvates ta pooldab või on kunagi pooldanud kommunismi, kuulub või on kunagi kuulunud kommunismi pooldavasse organisatsioonidesse või puutub kokku niisuguste organisatsioonide liikmetega. Sealjuures ei nõuta mingisuguseid tõendeid „mittelojalsuse“ kohta; piisab ainuüksi „lojaalsuse“ kohta olemasolevast kahtlusest.

Tegelikult puudutab „lojaalsuse kontroll“ ka sõjatööstuslike eraettevõtete töölisi.

Kogu Ameerika on üle ujutatud Ameerika ohranka — Föderaalse Juurdlusbüroo — nuhkidest, kes peavad salaluret kõigi progressiivselt meelestatud ameeriklaste järel, koostavad „kommunistidele kaasatundvate“ isikute kohta tohutuid „musti“ nimekirju, tungivad ühiskondlikesse ja ametiühinguorganisatsioonidesse, ajalehtede toimetustesse ja kõrgematesse õppeasutustesse. Terror, äraostmine, võltsitud tõendite vabritsemine, valelike teadete levitamine kommunismivastase hüsteeria õhutamiseks — need on selle Ameerika gestapo igapäevased töömeetodid. Föderaalse Juurdlusbüroo seifides hoitakse alal 116 miljoni ameerika kodaniku, s. o. peaaegu kogu riigi täisealise elanikkonna sõrmejäljendid. Kuidas siis nimetada võimu, mis hoiab võimalike kurjategijatena kahtluse all peaaegu kogu rahvast? Muidugi on see rahvavastane võim!

1940. aastal võeti sõjaeelses olukorras vastu seadus välismaalaste registreerimise kohta, mida tuntakse Smithi seaduse nime all. Reaktsionäridel õnnestus viia sellesse seadusse rida paragrahe, mis näevad ette karne karistusi isikutele, kes kaitsevad, propageerivad või selgitavad Ameerika Ühendriikide valitsuse kukutamise soovitavust jõu või vägivalla abil, või kuuluvad organisatsioonidesse, mis seavad endale seesugused eesmärgid. See seadus kaua ei leidnud laialdast rakendamist. Veel 1943. aastal tunnistas

Ameerika Ühendriikide ülemkohus võimatuks selle seaduse rakendamise kommunistide suhtes. Kuid juba 1949. aastal mõisteti Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei 11 juhti selle seaduse põhjal süüdi ja avati sellega tee selle seaduse laialdaseks rakendamiseks progressiivsete organisatsioonide ja tegelaste vastu.

1947. aastal anti välja seadus töösuhete reguleerimise kohta, mida tuntakse Taft-Hartley seaduse nime all. See seadus võttis Ameerika Ühendriikide töötajailt nende poolt varem kättevõidetud õigused. Ta kärpis ametiühingute õigusi ettevõtetega kollektiivlepingute sõlmimisele; likvideeris „suletud tsehhide“ süsteemi, mis andis ametiühingu liikmeile eesõiguse tööle võtmisel; andis Ameerika Ühendriikide presidendile õiguse segada tööliste ja ettevõtjate konfliktidesse ja keelata streike „rahvusliku heaolu või julgeoleku kaitsmise“ motiividel; kindlustas streigimurdmise vabaduse; keelas riigiteenijate streigid; kohustas kõiki ametiühingute ametiisikuid teatama vande all, et nad ei ole kommunistid; keelas ametiühingute summade kulutamise poliitiliste kampaaniate finantseerimiseks jne. See seadus taotleb tööliste täielikku orjastamist kapitalistlike monopolide poolt.

1950. aastal anti välja seadus sisemise julgeoleku kohta, mida tuntakse MacCarrani-Woodi seaduse nime all. See seadus nõuab kõigi kommunistlike organisatsioonide ja „kommunistliku rinde organisatsioonide“ registreerimist. Nende organisatsioonide tunnused on määratud niivõrd laialivalguvalt, et nende alla võib viia (ja faktiliselt viiakse) iga progressiivse organisatsiooni. Isikud, kes kuuluvad nendesse organisatsioonidesse, satuvad mitmesuguste repressioonide alla, mis ulatuvad presidendi poolt erakorralise seisundi väljakuulutamisel kuni kontsentratsioonilaagrisse paigutamiseni. Registreerimisest kõrvalehoidmise eest on ette nähtud vanglakaristus kuni viie aastani, rahatrahv kuni kümne tuhande dollarini, või mõlemad korraga. Seejuures on iseloomulik, et iga päev mitteregistreerimist moodustab selle ennekuulmatu seaduse järgi omaette kuriteo ja toob endaga kaasa omaette karistuse.

Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei rahvusliku

komitee üleskutses, mis avaldati 1951. aasta augusti algul, on ameerika „demokraatia“ pale kujukalt näidatud.

Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei rahvusliku komitee üleskutse paljastab Ühendriikide valitseva kliki omavoli tõelise põhjuse — tema hirmu oma rahva ees, rahva rahutahte ees. Julmade repressioonide abil püüavad Ameerika valitsejad summutada ameerika progressiivsete tegelaste protestihäält. Kommunistliku partei juhtide üle 1949. aastal lavastatud protsess kutsus esile poliitilise terrori laine, kuulutas tegelikult kuriteoks mõtte- ja sõnavabaduse.

Ameerika ohranka — niinimetatud Föderaalse Juurdlusbüroo ülem Hoover teatas avalikult, et ta areteerib 12 000 ameeriklast ainult nende mõtete ja arvamuste pärast. Kommunistliku partei juhtide, ühiskondlike organisatsioonide progressiivsete tegelaste ja vabameelsete ameeriklaste areteerimine näitab, et imperialistlike ringkondade poliitikat ellurakendava Hooveri ähvardust teostatakse külmaverelise julumuse ja künismiga.

Ameerika Ühendriikide kohtuvõimud rikuivad jämedalt seadusi, areteerides kodanikke ja paigutades neid vanglasse, neile eelnevalt ametlikke süüdistusi esitamata.

Ulaltähendatud Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei rahvusliku komitee üleskutses iseloomustatakse „seaduslikkuse“ olukorda Ameerika Ühendriikides käesoleval ajal järgmiselt:

„Kui kirjastajaid areteeritakse nende kontorites ilma ette teatamata ja neile süüdistuskokkuvõtet esitamata, nagu seda tehti Kalifornias, kui lüüakse uksi sisse, kui naisi lahutatakse lastest igasuguse seaduslikkuse tunnuse puudumisel, kui ameeriklastelt võetakse õigus maksta kautsjoni, palgata advokaate, võetakse võimalus ette valmistada kaitset, võetakse kõik see, mis on seaduses ette nähtud, — siis tõendab see konkreetselt seda, et Ühendriigid seisavad fašismi ja sõja selge ja aktuaalse hädaohu ees, selge ja aktuaalse hädaohu ees, mis tuleb mitte töölikklassilt, vaid Wall Streetilt.“

Kõige reaktsioonilisema MacCarrani seaduse alusel nõuti Ameerika Ühendriikide kommunistlikult parteilt tema kui „õõnestava organisatsiooni“ registreerimist valitsusorgani-

tes. Kommunistlik partei keeldus end registreerimast valitusorganites ja pöördus apellatsiooniga Ameerika Ühendriikide ülemkohtusse, vaieldes vastu MacCarrani seaduse konstitutsioonilisusele.

Ameerika Ühendriikide ülemkohus lükkas tagasi Ameerika kommunistliku partei apellatsiooni, niisamuti nagu ta lükkas ka hiljem tagasi apellatsiooni Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei juhtide asjas, paljastades end sellega veel ja veel kord oma imperialistlike peremeeste ustava teenrina.

Suur Lenin, iseloomustades reaktsiooni tugevnemist imperialismi ajajärgul, õpetas juba 1910. aastal: „Kodanluse poolt loodud seaduslikkuse kasutamise ajajärk a s e n d u b suurimate revolutsiooniliste lahingute ajajärguga, kusjuures need lahingud sisuliselt kujunevad kogu kodanliku seaduslikkuse, kogu kodanliku korra hävitamiseks, vormiliselt aga peavad algama (ja algavad) kodanluse abitute pingutustega vabaneda tema enda poolt loodud ja temale väljakannatamatuks muutunud seaduslikkusest!”¹

Fašistliku terrori märatsemine Ameerika Ühendriikides leiab kujuka väljenduse ka selles hirmuäratavas õigusetuses, milles elavad Ameerika Ühendriikide 14 miljonit neegrit, kelledel faktiliselt puuduvad valimisõigused, puuduvad elementaarsed inimõigused, puudub igasugune kaitse seaduse poolt, kes on sattunud ennekuulmatu ekspluateerimise, alandamise ja mõnitamise alla. Üheks kõige jõledamaks neegrite mahasurumise vormiks on metsik ja ebainimlik lintšikohus — väljaspool kohut toimuv metsik arveõendus neegritega, peamiselt nendega, kes astuvad võitlusse ekspluateerimise ja rassilise diskrimineerimise vastu. Lintšikohtu ohvreid pekstakse metsikult ja piinatakse surnuks. Neid arveõendusi organiseerivad fašistlikud terroristlikud organisatsioonid, eriti Ku-Klux-Klani terroristlik organisatsioon, keda kaitsevad kapitalistlikud monopolid ja riigiparaat. Nende organisatsioonide tegevus on suunatud mitte üksnes neegrite vastu, vaid ka revolutsiooniliste ja progressiivsete elementide vastu. Mitte keegi nende metsikute

¹ V. I. Lenin, Teosed, 16. kd., lk. 284 (v. k.).

arveõienduste süüdlastest ei kannu kunagi mingisugust vastutust. Ameerika kohus ei kaitse neegreid, vaid, nagu näeme allpool, paneb ise nende kallal toime samasuguseid arveõiendamisi.

Uksnes tänu ausate Ameerika inimeste valvsusele ja julgusele pääses lintšimisest tuntud progressiivne neegrite tegelane, eesrindlik rahu eest võitleja ja andekas laulja Paul Robeson.

Kogu see poliitika neegrite suhtes on mitte ainult paadunud rassiliste eelarvamuste väljendus; üheks tema põhimotiiviks on valitseva imperialistliku kliki alatu printsiip „jaga ja valitse“, „valgete“ ässitamine „mustade“ kallale, et sellega lahutada töötavaid ja ekspluateeritavaid hulki ning takistada nende liitumist võitluseks rõhujate ja kapitalistlike monopolide võimu vastu.

Halastamatu füüsilise hävitamise alla on Ameerika Ühendriikides sattunud indiaanlaste määratu suured hulgad.

Selle röövpoliitika tagajärjed ei ole jätnud end avaldamata. Ameerika ajakirjanduses toodud andmetest nähtub, et suurest indiaanlaste arvust, mis loendati Ameerika avastamise ajal praeguse Ameerika Ühendriikide territooriumil, on tänini säilinud ainult ligi 400 000 inimest.

Niisugune on ameerika kodanliku „demokraatia“ tõeline pale, mida iivelduseni ülistavad imperialismi apoloogeedid.

Samal ajal kui Ameerika Ühendriikide progressiivsed tegelased satuvad metsiku tagakiusamise alla, leiavad gangsterid (bandiidid) ja igasugused tumedad tegelased seaduse ja politseivõimude kaitset. Nende kuritegelikuks tööks antakse avarad võimalused, nende teenistuses on ajakirjandus, raadio ja kõik niinimetatud kodanliku demokraatia „hüved“. Ajakirjandus teatas 2. augustil 1951 toimunud „Columbia“ ringhäälingu kompanii saatel, mis oli pühendatud kuritegevuse küsimusele Ameerika Ühendriikides. Selle saate eriline iseloom seisis selles, et selle raadiosaate osavõtjate hulgas oli ... tuntud gangster (bandiit) Willy Moretty. See bandiit pidas kõne oma luksuslikus majas New Jersey's. Selle kõne kirjutas üles spetsialistide erirühm, et anda see hiljem raadio teel edasi. Oma kõne pühendas bandiit Moretty mitte millelegi muule kui „sõnavabadu-

sele" Ameerika Ühendriikides ja gangsterite ning teiste kurjategijate kaitsmisele. Bandiit Moretty õpetas valitsusorganite juhte: „On naeruväärne heita vanglaisse hasartmängude organiseerijaid, nad pole midagi halba teinud, nad tegelevad ainult mängudega, valitsusorganid peavad jätma neid rahule ja tegelema kommunistidega.“ Ulembandiit Moretty nõudis kommunistide vangistamist.

Ei tule imestada niisugust bandiitide delikaatset kohtlemist Ameerika Ühendriikides, kui altkäemaksu võtmine valitsusasutuste ametnike hulgas on „demokraatlikus“ Ameerikas tavaliseks nähtuseks.

Näiteks puhkes Ameerika Ühendriikides möödunud aasta oktoobris poliitiline skandaal seoses sellega, et New Yorgi osariigi kuberner Dewey, endine Ameerika Ühendriikide presidendikandidaat vabariikliku partei poolt, pakkus ajakirjanduse teadete kohaselt suurt altkäemaksu sama osariigi asekuubernerile vabariiklasele Henley'le, et see võtaks maha oma kandidatuuri eelseisvail uue kubeneri valimistel. Seesama Dewey on tuntud bandiidi Charles Lucciano, hüüdnimega „Õnneseen“, lähedane sõber.

Taolised faktid tungivad üha sagedamini ajakirjanduse veergudele, näidates, kui sügavalt on kapitalistlik ühiskond roiskunud.

Kuritegevus ja kapitalism on teineteisest lahutamatud, sest kapitalism loob neid tingimusi, millede puhul tekib kuritegevus ning võtab hirmuäratava ulatuse.

Ameerika Ühendriikides on kuritegevus võtnud niivõrd laialdase ulatuse, et mõlemad peamised kodanlikud poliitilised parteid — vabariiklik ja demokraatlik partei, samuti nagu kohtu- ja administratiivorganid, kasvavad gangsteritega kokku. Raske on teinekord eraldada, kus lõpeb riigiorganite tegevus ja kust algab gangsterite tegevus ning vastupidi.

Gangsterite tegevus Ameerika Ühendriikides on arenenud nagu omamoodi äri, mis toob bandiitidele miljardilisi tulusid. Tänu altkäemaksu andmise, väljapressimise ja vägivalda laialdasele süsteemile terroriseerivad ja röövivad gangsterid õieti-ütelda karistamatult elanikkonda ja õiendavad

metsikult arveid nendega, kes püüavad nende vastu välja astuda.

1950. aastal ilmus New Yorgis Leithi ja Mortimeri raamat „Chicago saladused“, mis räägib, et gangsterid on organiseerinud Chicago „sündikaadi“, mis on kogu maad haarava kurjategijate organisatsiooni osaks.

Raamatus näidatakse, et Ameerika Ühendriikide kurjategijate organisatsioon on tihedalt seotud ministrite kabinetiga, Valge Majaga ja peaaegu kõigi osariikide võimudega, tema huvid on tihedalt põimunud Wall Streeti huvidega.

Bandiitide organisatsioonid ajavad oma „asju“ nagu seda teevad suured trustid ja kartellid, neil on oma aparaat, pal-kavad kõige suuremat tasu nõudvaid juriste ja rahandus-nõunikke.

Ameerika Ühendriikide kurjategijate maailm on ammu hakanud kõvendama oma sidemeid poliitiliste klikkidega.

Seal, kus valitsevaks parteiks oli vabariiklik partei, olid bandiidid vabariiklased, seal aga, kus ülekaal kuulus demokraatlikule parteile, olid nad „tublid demokraadid“. Kui demokraadid olid tulnud võimule, astusid gangsterid vastavate osariikide poliitiliste klikkide kaudu kontakti Valge Majaga.

Huvitav on märkida, et sellest hetkest alates tegelikult lõppes kurjategijate maailma peameeste kohtulik jälitamine. Erandiks olid ainult juhtumid, kui bandiidid ise hakkasid protsessima kättemaksu või oma positsioonide kindlustamise eesmärgil.

Säärases olukorras on täiesti arusaadav Ameerika Ühendriikides valitsev bandiitide karistamatus e õhkkond. See pärast kutsub naeratuse esile see asjatu askeldamine, mida aeg-ajalt üksikud kongressi liikmed ja mitmet liiki komisjonid „kuritegevuse uurimise alal“ ette võtavad.

Gangsterlus Ameerika Ühendriikides on nähtus, mis on sisemiselt omane roiskuvale kapitalismile.

Lenin ja Stalin on korduvalt näidanud nendele eemale-tõukavaile nähtustele, mida tekitab kapitalismi enda olemas-olu, eriti tema imperialistlikul staadiumil: töörahva kohutav ekspluateerimine, vaesuse kasv, nälg, tööpuudus, poliitilise reaktsiooni tugevnemine, pöörane pealetung töörahva elu-

listele õigustele, demokraatlike instituutide äraostetavus, riigiparaadi korrupsioon, „õigusemõistmise teenrite“ müüdavus ja häbematus, kuritegevuse kasv jne.

Kõige kujukamalt avalduvad kõik need kapitalismi eemaletõukavad jooned Ameerika Ühendriikides.

Suur vene kirjanik A. M. Gorki näitas eriti veenvalt ameerika kapitalismi alastiolekut, mida rahakoti teenrid ja nende kõige alatum teisend — parempoolsed sotsialistid — püüdsid sõnadetegemisega „demokraatiast“ ja erilisest „ameerika eluviisist“ hoolikalt katta.

Gorki näitas hävitava sarkasmiga Ameerika Ühendriikides valitsevat kapitalistlikku „korda“ ühe suurima linna — Chicago kohta käiva näite alusel ja naeris välja ameerika kapitalistide upsakuse, kes uhkustavad ja kiitlevad oma „majandamisoskusega“.

„Chicago“, kirjutab Gorki¹, „on New Yorgi järel teine osariikide linn oma jõukuselt ja elanike arvult; samaaegselt on Chicago kõige originaalsem kõigist maailma linnadest. Chicago originaalsus seisab selles, et tema elanikkonda röövivad üheaegselt ning harukordse eduga mitte ainult pankurid — nagu kõikjal, vaid ka bandiidid, kes on organiseeritud rohkem kui kuskil mujal.“

A. M. Gorki märgib sealjuures, et „tegelikult erineb pankur bandiidist ainult sellega, et banditismi loetakse kriminaalselt karistatavaks tegevuseks ja jälitatakse seaduse alusel, pankurlus aga omab mitte ainult seaduse kaitset, vaid pankurid annavad ka ise seadusi, s. o. töötavad välja seadusi, mis kergendavad pankurluse tööd elanikkonna röövimisel“.

Ameerika ajakirjanduse teateil lõpetas 1951. a. märtsis senati komisjon kuritegevuse uurimise alal New Yorgis oma töö, mis oli kestnud kümme kuud. Komisjoni viimased koosolekud, vastu tema liikmete tahtmist, näitasid täie selgusega, et gangsterid on võitnud endale kindla seisukoha New Yorgi poliitilises elus. Siin on mõningad kindlakstehtud faktid: gangster Costello seadis üles ametiisikuid, New Yorgi linnapea O'Dwyer aga määras neid kohale; politseis õitses

¹ „Poeem proosas“, „Pravda“ 17. juunist 1951 (v. k.).

alkäemaks, mis võimaldas tuntud bandiitidel ja hasartmängijail tegutseda karistamatult; kurjategijad, kes olid elama asunud sadamatöölise rajooni, said miljoneid dollareid tribuudi näol või väljapressimise teel; gangsterid tapsid sadamatöölisi, kes takistasid nende kuritegelikku tööd.

Komisjoni koosolekul said vastu komisjoni liikmete tahtmist avalikkusele teatavaks faktid, mis annavad tunnistust sellest, et praegune Ameerika Ühendriikide suursaadik Mehhikos O'Dwyer, olles New Yorgi linnapea, enne seda aga Brooklyni (New Yorgi rajoon) prokurör, ei jälitanud tapjaid, nende abilisi ja teisi ohtlikke kurjategijaid, vaid nimetas nende soosikuid kohtunikeks ja andis neile teisi ametikohti munitsipaalorganites.

Kodanliku moraali ja kodanliku „korra“ iseloomustamise seisukohalt on huvitav see vastus, mida andis O'Dwyer temale esitatud küsimusele: mis ta peab selle põhjuseks, et bandiit Costello on autoriteet New Yorgi poliitilises elus? „Ükskõik“, vastas O'Dwyer, „kas see inimene on pankur, ärimees või gangster. Tema rahatasku — see ongi, mis meelitab“.

Hiljuti Jersey City endine linnapea Hague tunnistas vande all, et gangster Abner Longy Zwillman on „New Jersey osariigi demokraatliku partei võimumes ja tema sõnal on otsustav tähtsus kõigis küsimustes, mis puudutavad partei poliitikat ja ametikohtadele nimetamist“. Senati komisjoni aruandes kuritegevuse uurimise kohta öeldakse, et Zwillmani võim „on niivõrd suur, et New Jersey osariigi kodanikud on terroriseeritud ega julge anda avalikke tunnistusi, kartes isiklikke või poliitilisi repressioone ja rahanduslikku laostumist“. Kui senati komisjon kuritegevuse uurimise alal nõudis Zwillmani kohaleilmumist seletuste andmiseks, otsis Föderaalne Juurdlusbüroo teda tagajärjelt, kuid pärast komisjoni aruande avaldamist ilmus ta rahulikult uuesti välja¹.

Kuivõrd sügavale valitsevatesse ringkondadesse on gangsterlus tunginud, sellest annavad tunnistust skandaal-

---

¹ Vt. „Pravda“ 28. septembrist 1951.

sed faktid mustade sidemete olemasolust kurjategijate maailma ja Valge Maja vahel.

Ameerika ajakirjanduses on toodud konkreetseid fakte, mis näitavad Ameerika Uhendriikide valitseva ladviku ja eriti Trumani sidet kurjategijate maailmaga. Washingtonis ilmuv ajaleht „Times Herald“ teatas, et Truman vabastas vanglast politikaane ja gangstereid, kes olid abistanud teda ja teisi demokraatliku partei liidreid. Teatati näiteks, et Truman vabastas jõuluks vanglast demokraatliku partei rahvusliku komitee endise advokaadi Edward Prichardi, kes oli süüdi mõistetud selle eest, et ta 1948. aastal toimunud presidendivalimiste ajal Kentucky osariigis täitis valimiskaste võltsitud valimisedelitega. Ajaleht meenutab, et 1946. aastal vabastas Truman vanglast demokraatliku partei naisliidri Kansas City linnas, kes oli süüdi mõistetud valimisedelite varguses. Ajaleht „Times Herald“ esitab juhtumi, kus Truman vabastas gangster James Gavini Indiana osariigist, kes praeguse asepresidendi Berkeley kaudu maksis summasid demokraatliku partei fondi, samuti jurist Ben Lask'i Denveri linnast, kes sai raha oma klientide — lapsi röövivate gangsterite käest. Lõpuks kirjutas ajaleht: „Ameerika Uhendriikide president käitub nagu väike poliitiline kelm, kes kasutab oma seisundit selleks, et abistada teisi kelme, kes on teda aidanud.“

On teada, et hiljuti vanglas surnud gangster Pendergast oli Missouri osariigi demokraatliku partei organisatsiooni boss, s. o. peremees ja praeguse presidendi Trumani lähedane sõber ning etendas Trumani poliitilises karjääris küllaltki suurt osa.

Kogu kohtulike ja mittekohtulike repressioonide jõud Ameerika Uhendriikides tabab töörahva esindajaid ja progressiivseid tegelasi, samal ajal aga suhtub riik hoolitsevalt ohtlikesse kurjategijatesse, kelle koht ei ole mitte ühiskonnas, vaid trellide taga.

Mitte ühtki kõrgelseisvaist isikuist, kes on toime pannud raskeid kuritegusid, pole võetud kohtulikule vastutusele. Kogu valitseva kliki suund taotleb seda, et ajada nurja sidemete uurimist New Yorgi demokraatliku masina ja kurjategijate maailma vahel.

Siin sobib meenutada tabavat ameerika väljendust, mis iseloomustab kodanliku „demokraatia“ olemust: „Kui te varastate tüki leiba, teid paigutatakse vanglasse, kui te aga varastate raudtee, siis nimetatakse teid senaatoriks...“

1950. aasta sügisel paljastati New Yorgis sidemed politsei ja mitmesuguste kuritegelike „kontorite“ ning mängupõrgute vahel. New Yorgi osariigi seaduste kohaselt on mäng totalisaatoril lubatud ainult hipodroomidel. Kuid gangsterid koos politseiga löid laialdase mängupõrgute võrgu, mis annavad miljardilisi tulusid, kusjuures osa tulusid, mida saavad gangsterite kuritegelikud ettevõtted, satub politsei ja kodanlike poliitiliste tegelaste taskusse.

Silmakirjaks on aga osariikide prokuratuurides ja New Yorgi politseivalitsuses loodud spetsiaalsed osakonnad võitluseks hasartmängude „sündikaatidega“.

Kuid see on ainult näilikult nii. Missugust võitlust peab politsei kurjategijatega, see nähtub järgmistest andmetest.

1950. aasta septembris tuli ilmsiks, et kõik 336 politseinikku, kes olid New Yorgi politsei hasartmängude vastu võitlemise spetsiaalse osakonna teenistuses, said sellelt või teiselt kuritegelikult hasartmängude sündikaadilt raha.

Politseiametnikud „teenivad“ gangsteritelt suuri summasid nendele osutatud teenete eest. Üheks niisuguseks teenistuse liigiks on gangsterite õigeaegne hoiatamine politsei rünnakute eest. Mida kõrgem politseiametnik, seda suuremat „meelehead“ saab ta bandiitide käest.

Ajakirjanduses teatati, et informeeritud ringkondades kinnitatakse, et New Yorgi peapolitseikomissar „teenib“ sel teel 75 kuni 150 tuhat dollarit aastas.

Gangster, mängupõrgu omanik Harry Gross, kes oli võetud kohtulikule vastutusele, tunnistas ühel kohtuprotsessil, et „ta jagas oma kasumit paljude politseiametnikkudega“.

Ei ole midagi imestada, et säärane kurjategijate karistamata jätmine soodustab kuritegevuse tohutut kasvu Ameerika Ühendriikides.

Ajakirja „Social Studies for Teachers and Administrators“ 1949. aasta jaanuarikuu numbris avaldati artikkel „Kuritegevuse probleem Ameerika Ühendriikides“, milles toodi mõningaid andmeid kuritegevuse kohta Ameerikas.

Autor hindab ameerika kodanike kahjusid riigis toimepandud kuritegude tagajärjel 15 miljardile dollarile aastas.

Kuid see on ainult asja üks külg, sest mitte keegi ei ole hinnanud neid suuri kannatusi, mida elanikkond seoses sellega üle elab.

Artiklis tuuakse näiteks niisuguseid andmeid: võrreldes 1931.—1934. aastatega suurenes aastail 1940—1944 varguste arv keskmiselt 15⁰/₀, relvastatud kallaletungide arv 23⁰/₀ ja vägistamiste arv 82⁰/₀ võrra.

Isegi ametliku statistika andmete järgi, mis on muidugi ilmselt vähendatud, kasvab Ameerika Ühendriikides kuritegevus pidevalt aastast aastasse.

1946. aastal pandi Ameerika Ühendriikides iga päev toime 185 relvastatud kallaletungi, 36 tapmist, 33 vägistamist, 172 röövimist, 981 murdvargust, 630 autovargust ja 2580 väikest vargust.

Kui võtta 1947. aasta andmed kuritegevuse kohta Ameerika Ühendriikides, siis selgub, et seal pandi iga minuti jooksul toime kolm kuritegu, igas tunnis toimus aga 12 vägistamist, relvastatud kallaletungi või tapmist, 49 röövimist ja murdvargust, 21 autovargust ja 108 mitmesugust väikest vargust.

Sellest, mis toimub Ameerika Ühendriikide pealinnas Washingtonis, räägitakse ajakirja „Colliers“, 24. juunist 1950, veergudel.

Artiklis „Terror Washingtonis“ esitatakse järgmised andmed. 1949. aasta jooksul sai Washingtonis rängalt vigastada või haavata kasteetide, telliste, tulirelvade, kirveste, nugade, raudkangide ja muude selletaoliste vahendite abil 4314 inimest.

Ja see oli Ameerika Ühendriikide pealinnas!

Ajaleht „Washington Times Herald“ kirjutas üheteistkümnendaastase tüdruku metsiku tapmise puhul: „Mis linn see siis on, kui väikene tüdruk ei või ilusal päikesepaistelisel päeval pargis ringi sõita, kartmata, et mõni maaniat põdeja võib temal kõri läbi lõigata, kui jalutamiskäik võib naisele lõppeda vägistamisega ja surmaga, kui mees võib igal hetkel oodata, et teda röövitakse või tapetakse.“

Washingtoni politseivalitsuse andmete kohaselt, mis on

tingimata vähendatud, ulatus Washingtonis 1949. aastal suurte kuritegude arv 21 334-ni. Kaheksas teises linnas pandi toime 5507 kuni 18 575 suurt kuritegu.

Olukord on kujunenud selliseks, et naistel ja lastel on ohtlik ilmuda tänavale pärast pimeduse saabumist.

Ajakirjas „Colliers“ 2. septembrist 1950 avaldati naiste teadaanne, kes protesteerisid Pittsburgh'is valitseva terrori vastu.

„Pittsburgh'is elavad naised on surmani hirmunud. Nad kardavad õhtul ilmuda tänavale. Nad kardavad mitte ainult enda, vaid ka oma laste pärast. Me ei taha, et röövlid ja bandiidid tungiksid meile kallale meie maja ukse all.“

Tõepoolest, Pittsburgh'i elanikel on põhjust karta.

Politsei ametlikele teadetele rajanevate andmete kohaselt registreeriti linnas 1949. aasta jooksul 23 tapmist, 587 röövimist, 322 vägistamist, 945 suurt vargust, 2528 murdvargust ja 1506 autovargust.

Seejuures tuleb silmas pidada, et need andmed on tunduvalt vähendatud, sest et paljusid kuritegusid varjab bandiitide teenistuses olev politsei või siis jäävad nad üldse registreerimata.

Ka Inglismaal võtab kuritegevus üha rohkem hoogu. Valitsus ei suuda kuritegevuse kasvu ühiskondliku armumuse eest varjata. Kaugeltki mitte täielike, ilmselt vähendatud andmete järgi ulatus Inglismaal 1949. aastal vägivalda kohaldamisega toimepandud kuritegude üldarv 6033-ni, s. o. peaaegu 25% rohkem kui 1946. aastal. Üksnes 1951. aasta esimesel poolel pandi Inglismaal toime 3391 kuritegu, millega kaasnes vägivald, sealhulgas 2620 tapmist ja haavamist, 583 röövimist ja 188 vägistamist.

Kõik need hirmsad kuriteod toimuvad kodanliku „demokraatia“ ja „seaduslikkuse“ kaitse all.

Kogu selles kodanliku „demokraatia“ ja kodanliku „seaduslikkuse“ eemaletõukavas pildis on kodanliku õigusemõistmise, kodanliku kohtu osa eriti inetu.

Kapitalistlikus ühiskonnas on kohus alati olnud „eeskätt rõhumise aparadiks, kodanliku ekspluateerimise aparadiks“¹.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 27. kd., lk. 191 (v. k.).

Kodanliku „õigusemõistmise“ esindajad ja kodanliku „seaduslikkuse“ teenrid kohandavad abivalmilt kodanlikke seadusi ja mitmesuguseid eeskirju valitseva kodanluse huvidele, kujutades endast kõlvatute, julmade ja nürimeelsete rahakotiteenrite vastikuid tüüpe.

Möödunud sajandi keskpaigu kirjutab Engels: „Inglise vandekohus, kui kõige viimistletum, on juriidilise valelikkuse ja kõlvatuse tipp.“¹ „Rahukohtunikud,“ näitas Engels, „samuti ka vannutatud mehed on ise rikkad, neid värvatakse keskklassist ja sellepärast on nad erapoolikud endataoliste suhtes ja sünnipärased vaenlased vaeste suhtes.“²

See iseloomustus on täielikult rakendatav mitte ainult tänapäeva inglise ja ameerika kohtu kohta, vaid veel enam: seoses sellega, et kodanlus püüab imperialismi ajal „vabandada tema enda poolt loodud ja temale väljakannatamatuks muutunud seaduslikkusest“³, on kodanlik kohus endalt lõplikult heitnud seaduslikkuse varju ja asunud täiesti avaliku fašistliku omavoli ja seadusetuse teele.

Tööraha õiguste vastu suunatud sõjakäigus, mitte ainult kommunistlike, vaid ka üldse kõigi progressiivsete organisatsioonide ja tegelaste vastu suunatud terroris, mida tänapäeval teostatakse eriti Ameerika Ühendriikides, kuulub kaugeltki mitte viimane osa kohtule, mis on kujunenud töötajatega, kõigi progressiivsete elementidega ja rõhutatud rahvustega fašistliku arveõiendamise organiks.

Ameerika Ühendriikide kohtutes valitseva häbitu seadusetuse ja omavoli kujukaks näiteks on Ameerika Ühendriikide kommunistliku partei 11 juhi protsess, keda süüdistati vandenõus, mille eesmärgiks olevat olnud „Ameerika Ühendriikide valitsuse kukutamine ja hävitamine jõu ja vägivallaga“. Nende üle mõisteti kohut ülalmainitud Smithi seaduse alusel. Kohtunik Medina, kes juhtis seda protsessi, rikkus häbematult kõiki protsessuaalseid tagatisi. Süüdistuse ainsateks „tõenditeks“ olid „tunnistajate“ — Föde-

¹ K. Marx ja F. Engels, Teosed, II kd., lk. 383 (v. k.).

² Sealsamas, lk. 388.

³ V. I. Lenin, Teosed, 16. kd., lk. 284.

raalse Juurdlusbüroo nuhkide ja renegaatide rohmakalt sepitsetud ja absurdsed seletused. Nii näiteks rääkis „tunnistaja“ Nicodemus, et ta viibis 1945. a. kommunistide koosolekul, kus üks kommunistliku partei juhte Lannon (kes polnud selles asjas vastutusele võetud) olevat vastanud küsimusele Ameerika Ühendriikides sotsialistlikuks revolutsiooniks olemasolevate šansside kohta, et Ameerika Ühendriikides toimub revolutsioon Nõukogude Armee abil, kes tungivat suurte jõududega Ameerika Ühendriikidesse Alaska ja Kanada kaudu ning hävitavat Detroiti. Kõike seda ja selletaolist lora kuulab kohtunik erakordse tõsidusega ja võttis selle otsuse tegemisel aluseks, kaitse poolt esitatud tõendeid aga keeldus ta vastu võtmast ja läbi vaatamast. Kohtunik ei andnud advokaatidele võimalust kaitse läbi viimiseks, katkestades alatasa nende kõnet jämedate hüüetega ja lõpuks määras nendele vanglakaristuse „kohtule lugupidamatuse avaldamise“ eest. Osa kohtualuseid otsustas kohtunik Medina juba enne antud asjas otsuse tegemist „kohtule lugupidamatuse avaldamise eest“ samuti vangistada, ehkki New Yorgi osariigi kriminaalkoodeks lubab karistada kohtule lugupidamatuse avaldamise eest ainult tunnistajat, mitte aga kohtualust. Selleks kasutas kohtunik inglise-ameerika õiguse põhimõtet, mille kohaselt kohtualune, olles andnud vande, võib olla tunnistajaks omaenda asjas. „Lugupidamatus kohtu vastu“ seisis aga selles, et kohtualused keeldusid nimetamast nende isikute nimesid, kes on külastanud kommunistliku partei liikmete koosolekuid või kes kuuluvad mitmesugustesse progressiivsetesse organisatsioonidesse. See häbiväärne protsess lõppes otsusega, mille järgi mõisteti kohtualused pikaks ajaks vangi ja suurt rahatrahvi tasuma.

Nagu juba nimetatud, lükkas Ameerika Ühendriikide ülemkohus süüdimõistetute apellatsiooni tagasi ja avas sellega tee kommunistide ja üldse progressiivsete elementide massiliseks kohtulikuks jälitamiseks fašistliku Smithi seaduse alusel.

Erakordse künismi ja fanaatilisusega teostavad Ameerika Ühendriikide kohtud neegrите terroristliku mahasurumise poliitikat ja võtavad neilt igasuguse seaduse kaitse. Tege-

likult ei ole mingisugust vahet niinimetatud lintšikohtu — pogrommitegijate raevunud jõugu arveõiendus neegritega, mis on Ameerika Ühendriikides väga sagedane — ja ametliku, riikliku kohtu vahel. Tavaliseks ettekäändeks nii mittekohtuliku kui ka kohtuliku arveõienduse puhul on kellegi poolt sepitsetud süüdistus valge naise vägistamise katse kohta. Niiviisi hukati hiljuti seitse neegrit Martinsvillest, Virginia osariigis. Tuntud Ameerika Ühendriikide progressiivne kirjanik Howard Fast kirjutab, et neid hukati „selleks, et oleks võimalik purustada ametiühinguid nende kodulinnas ning näidata Ameerikas elavaile neegritele ning valgetele progressiivsetele ameeriklastele, et sõjaõhutajate türanniale vastupanu avaldamist karistatakse surmanuhtlusega“¹. Neid seitset neegrit süüdistati vägistamises. Mitte keegi Ameerikas ei kahelnud selles, et need inimesed olid süütud kuriteos, mis neile omistati. Kohut mõistis nende üle kohtunik Wittle, kes on rahvusliku panga osakonna direktor, piimasaaduste ja jäätisetööstuse kompanii direktor ja mööblikompanii valitsuse liige. Süüdistajana esines Broadus, panga valitsuse liige. Kaitsjate hulgas oli keegi Carefoot — Broaduse ärikaaslane. Vandekohtunike kolleegium koosnes valgetest, eriti väljavalitud inimestest, kellede hulgas oli kaks pangadirektorit ja asepresidenti seitsmest mööblikompaniist, mille valitsuse liikmeks on kohtunik Wittle. „Kannatanu“ aga, kes oli täiesti ärahirmutatud ja politsei poolt äraostetud, kadus saladuslikult üldse.

Miljonid inimesed Ameerikas ja kogu maailmas protesteerisid kohtu poolt organiseeritud nende seitsme neegri tapmise vastu, saatsid president Trumanile ja Virginia osariigi kubernerile protestitelegramme, kuid viimased ei pidanud vajalikuks takistada ilmselt süütute inimeste hukkamist. Howard Fast räägib nende seitsme neegri kohta: „Nende mehisus ja ausus kutsus esile sümpaatiatunde ja austuse nende vastu, ja isegi pärast surma on nad võrratult üle nendest nurjatuist argpüksidest, kes neid tapsid.“

Õöl vastu 8. maid 1951 hukati Mississipi osariigis elektri-

---

¹ „Novoje Vremja“, 1951, nr. 9, kiri toimetusele „Valge terror Ühendriikides“.

toolil noor tööline — neeger Willy MacGuy. „Demokraatlikus“ Ameerikas ohjeldamatult möllava neegrivastase terrori ohvrite pikka nimekirja lisandus seega veel üks uus ohver. Ameerika verised timukad panid toime julma arveõienduse Willy MacGuy kallal, kes oli „süüdi“ ainult selles, et ta oli mustast rassist inimene.

Willy MacGuy, kes töötas veoauto juhina ja oli nelja lapse isa, võeti 1945. aasta lõpul politsei poolt kinni ja ilma igasuguse põhjusega, mitte kellegi poolt tõendatud süüdistuse alusel heideti vanglasse. Rohkem kui kuu aega peeti teda kinni üksikkambris, laskmata tema juurde ei omakseid ega temale lähedasi isikuid. Fanaatikute-rassistide hullunud jõugud käisid metsiku kisaga ümber vangla, püüdes noort neegrit välja tuua, et temaga niinimetatud lintšikohtu teel veriselt arveid õiendada.

6. detsembril 1945 toimus kohus, mis kujutas endast häbiäärset kohtukomöödiat ning kestis täpselt kaks minutit. Kohtuotsus tehti tüüpilises ameerika stiilis — lühike ja halastamatu: „Süüdi. Karistuseks — surmanuhtlus“. Kuid üldrahvaliku protesti võimas jõud takistas timukaid kohtuotsust otsekohe täide viimast. Ule viie aasta kestis visa ja ebavõrdne võitlus noore neegri elu säilitamise eest. Kuid timukad, kes julgevad end nimetada „tsiviliseeritud“ inimesteks ja punastamata lobisevad inimõigustest ja demokraatiast, viisid oma verise kuriteo siiski täide.

Elektritoolil hukatud Willy MacGuy naine andis ajakirjandusele avaldamiseks MacGuy viimse kirja, mis oli kirjutatud enne surma. Selles ta kirjutas: „Nad kavatsevad mind tappa, ja ma ei tea, kas sul või teistel õnnestub mind päästa. Kui mul tuleb surra, anna siis edasi minu viimne tervitus minu emale, lastele ja kõigile inimestele, kes teavad, et on ebaõige süüdistada inimest ainult ta nahavärvi pärast. Sa tead, et ma ei ole süüdi. Räägi inimestele ikka ja jälle, et ma ei ole kunagi toime pannud seda kuritegu. Ütle, et tõeliseks põhjuseks, mille alusel nad kavatsevad võtta minult elu, — see on nende püüd hoida neegreid kogu Lõunas alistatud olukorras. Seda nad ei suuda teha, kui sina ja lapsed jätkate võitlust. Jutusta neile, mispärast tapeti nende isa. Rääkige inimestele, et nad jätkaksid võitlust...“

Samal ajal kaitseb hoolikalt Ameerika Uhendriikide valitsev klikk paadunud kurjategijate, sealhulgas nende hitlerlike röövlite rahu, kes on toime pannud kõige raskemaid kuritegusid rahu ja inimkonna vastu. Lääne-Saksamaal ja Jaapanis vabastatakse vanglaist hitlerlikke fašistlikke kindraleid, jaapani militariste ja timukaid. Neid vajavad ameerika imperialistid, et koos nendega käsikäes valmistada ette uut kuritegu rahu ja inimkonna vastu. Ameerika imperialistide jälgendavad agaralt nende teenrid — Inglismaa, Prantsusmaa, Itaalia ja teiste maršaliseeritud maade valitsevad ringkonnad.

Ameerika imperialismi truud teenrid, maršaliseeritud maade valitsejad, heidavad vanglaise rahu ja vabaduse eest võitlejaid, näidates samaaegselt üles „liigutavat“ hoolitsust rahva verivaenlaste, kodumaa reeturite eest. Nii mõistis 1951. aasta mais Rooma kohus süüdi kaks vastupanuliikumisest osavõtjat, Procoli ja Blazi, selle eest, et nad 1944. aastal, kui partisanide vabadusvõitlus okupantide vastu oli täies hoos, viisid täide surmaotsuse, mis oli tehtud nelja fašistispiooni kohta. Vaatamata sellele, et Procoli ja Blazi tegutsesid Rieti linna rahvusliku vabastuskomitee volitusel, mõisteti nad „süüdi“ ja karistati: Procolit eluaegse vangistusega, Blazit aga 21-aastase türmiga.

Samal ajal arutas Rooma sõjatribunal kindral Carloni asja, kes oli fašistliku diviisi komandör, töötas koos hitlerlike okupantidega ja oli süüdi veristes kuritegudes Itaalia patriootide vastu. Tribunal mõistis Carloni ainult neljaks aastaks türmi, missuguse aja oli ta eelvangistuses juba ära istunud. Pärast kohut see kurjategija vabastati.

Niisugune on kodanliku õigusemõistmise, kodanliku seaduslikkuse ja kogu kodanliku roiskuva „demokraatia“ eemaletõukav pale.

Prantsuse valitsus kiusab taga kogu maailmas tuntud prantsuse teadlast aatomienergia alal Frédéric Joliot-Curied. Selles Prantsuse valitsuse häbiväärses teguviisis avaldub kogu klassiline ebaõiglus ja vihkamine rahu ning demokraatia eest võitlejate vastu, kelle esimestes ridades asub see kuulus õpetlane ja rahu eest võitleja. Niisugune on nii-

nimetatud „erapooletus“ ja „võrdõiguslus“ „demokraatlikul“ Prantsusmaal.

Kui kapitalistlike maade töötajad taluvad endal kodanliku „seaduslikkuse“, politsei omavoli ja elementaarsete demokraatlike õiguste ning vabaduste kitsendamise rasket iket, siis tuleb rääkida sellest, et asumaade ja sõltuvate riikide töötajad on antud kapitalistlike ninameeste ja suurfarmerite, mitmesuguste suur- ja väikeperemeeste omavoli alla. Selles suhtes on huvitavad need faktid, mis on tunginud kodanlike maade ajakirjandusse. Loomulik, et need faktid ainult tühisel määral peegeldavad tõelist olukorda, ainult veidi kergitavad katet nendelt ülirasketelt tingimustelt, milles elavad orjastatud rahvad.

1950. aastal ilmus Londonis Freda Troopi raamat „Igaveses hirmus“. Raamatus avaldatakse Aafrika elaniku — Edela-Aafrika pärismaalaste asjade valitsuse teenistuja jutustus. Edela-Aafrikas sõltub inimeste palk mitte nende poolt tehtava töö kvaliteedist ja hulgast, vaid nahavärvist. Seal elavad jõukad eurooplased on läinud rikkaks aafriklaste tööjõu metsiku, mitte millegagi piiratud ekspluateerimise arvel. Mida on väärt kodanlik „seaduslikkus“ ja kuidas kaitstakse aafriklaste õigusi, sellest jutustavad raamatus toodud näited karjaste elust, mis on tüüpilised töötajate olemasolus. Armetu tasu, mida saadakse töö eest, ei kindlusta isegi poolnäljas äraelamist. Isegi ametlik statistika ei suuda varjata kurnatusest ja näljast tingitud surmajuhtude määratu suurt arvu, eriti laste hulgas. Kui äärmisele meeleheitel viidud karjane püüab peremehe juurest põgeneda, siis tema tabamise korral viskab peremees temale nõõri kaela ja tirib koju või tapab tema kohapeal. Tapetu laiba matab peremees kuhugi auku või lihtsalt jätab selle röövlindudele söödaks. Julm omakohus ootab karjast siis, kui ta palub palgalisa. Siis ta kas lastakse lihtsalt maha või pekstakse poolsurnuks.

Lamba kaotsimineku eest sunnib farmer karjast tasuma suure summa, mõnikord aga saadab karjase vanglasse ja pärast vangistuse kandmist nõuab ikkagi kaotsiläinud lamba väärtuse tasumist.

Neil juhtudel, kui aafriklane ei suuda enam piinamist

välja kannatada ja katsub minna ning esitada kaebust politseile, siis leiab ta seal eest terve süsteemi valgete peremeeste huvide ja õiguste kaitsmiseks ja tunneb veel rohkem nende omavoli ning omaenda õigusetust. Niisuguse julge mehe käest küsitakse politseis eelkõige lubatähte, kuid et seda ei ole, siis saadetakse tema vanglasse. Pärast vangistuse tähtaja möödumist annab politsei kaebajale lubatähe, et ta pöörduks tagasi peremehe juurde. Kartes minna peremehe juurde, sest see oleks võrdne surmaga, katsub aafriklane minna teise kohta, kuid ka seal peetakse ta kohe kinni, sest tal puudub vastav lubatäht. Kaebaja saadetakse uuesti vanglasse. Peremehe igasuguse nõudmise puhul saadavad politseivõimud jõukate klasside truude teenritena aafriklase vanglasse.

Niisugune on kodanlik „demokraatia“, kodanlik „seaduslikkus“ ja kodanlik „õigusemõistmine“. Nende olemuseks on valitsevate klasside ja kapitalistlike suurmonopolide varjamatu röövpoliitika, nende püüd maailmavalitsemisele, terror ekspluateeritavate töörahvahulkade ja rõhutud rahvaste vastu, kes võitlevad leiva, rahu ja vabaduse eest.

III

NÕUKOGUDE KOHUS ON KÕIGE DEMOKRAATLIKUM KOHUS MAAILMAS

Tähtsat osa etendab meie maal nõukogude kohus, mis on tõeliselt üldrahvalik kohus. Erinevalt kodanlikust kohtust, mis on rahakoti teenriks, kaitseb meie nõukogude kohus tööraha huvisid, seisab valvel Nõukogude riigi huvide ja nõukogude seaduslikkuse ning õiguskorra eest.

Nõukogude kohus sündis Suure Sotsialistliku Oktoobri-revolutsiooni läbi.

Ta loodi vana tsaarikohtu rusudest puhastatud kohale, — tsaarikohtu, mis täielikult purustati proletariaadi poolt koos kogu kapitalistide ja mõisnike riigimasinaga.

Vana tsaarikohtu hävitamine kutsus esile pöörase hädakisa kukutatud ekspluataatorlike klasside ja nende diplomaeritud teenrite poolt, sest sotsialistlik revolutsioon võttis nende käest ära tööraha mahasurumise ja rõhumise ning parasiitide ülevõimu kindlustamise terava relva.

Lenin ütles:

„Las karjuvad, et meie, reformeerimata vana kohut, määrasime selle otsekohe lammutamisele. Me puhastasime sellega teed tõelise rahvakohtu jaoks...“¹

Vana tsaarikohus oli omandanud julma, ebaõiglase ja omakasupüüdliku kohtu häbiväärse kuulsuse. Nagu igas tänapäeva kapitalistlikus riigis, nii oli kohus ka tsaari-Venemaal vahendiks, mille abil valitsevad klassid kindlustasid oma klassi eesõigusi ning tegid pühaks vägivalla- ja ekspluateerimisrežiimi.

¹ V. I. Lenin, Teosed, 26. kd., lk. 421 (v. k.).

Lenini poolt antud tabav iseloomustus kodanliku kohtu kohta paljastab kõigi nende juttude alatu valelikkuse, mille kohaselt kodanlik kohus olevat „erapooletu“ ja „objektiivne“.

Lenin kirjutab, et kodanlik kohus „...kujutas endast korra kaitset, tegelikult aga oli eksploateeritavate halastamatu mahasurumise pimedaks ja peeneks tööriistaks, mis kaitseb rahakoti huviseid.“¹

Kogu kaasaegse kodanliku õigusemõistmise praktika illustreerib kujukalt seda kodanliku kohtu leninlikku iseloomustust.

Just see ongi põhjuseks, miks töötajad kodanlikku kohut niivõrd vihkavad ja rahvas tema teenijaid niivõrd põlgab.

Ainult seal, kus on hävitatud eksploateerijate võim, kujunevad kohus ja kohtunikud rahvale lähedaseks, sest nad väljendavad rahva huvisid ning on ise osa sellest rahvast, keda nad teenivad.

Nõukogude võimu olemasolu esimestest päevadest alates on Lenini-Stalini partei tõmmanud ja tõmbab ka praegu laialdasi töörahvahulki Nõukogude riigi valitsemisele. See tuleneb nõukogude võimu kui rahva võimu olemusest endast.

Rääkides õigusemõistmise teostamisest Nõukogude riigis, õpetas Lenin:

„Me peame ise kohut mõistma. Viimne kui üks kodanik peab kohtust ja riigivalitsemisest osa võtma. Ja meil on tähtis riigivalitsemisele kaasa tõmmata kõik töötajad kuni viimseni. See on hiiglaske ülesanne. Kuid sotsialismi ei suuda sisse seada vähemus — partei. Seda suudavad sisse seada kümned miljonid, kui nad õpivad seda ise tegema.“²

Olles loodud Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni tulemusena, teenib nõukogude kohus rahvast tõsiselt ja kindlameelselt, ajades otsustavalt nurja kõik üritused, mida võtavad ette Nõukogude riigi vaenlased, missuguse maski taha nad end ka varjaksid, tehes suurt tööd inimeste teadusest kapitalismi jäänuste väljajuurimisel, töötajate kas-

¹ V. I. Lenin, Teosed, 27. kd., lk. 191 (v. k.).

² V. I. Lenin, Teosed, 27. kd., lk. 111 (v. k.).

vatamisel kodumaale ustavuse, distsipliini ja nõukogude seadustest range kinnipidamise vaimus.

Rääkides nõukogude kohtu osast ja tähtsusest, märkis Lenin eriti: „Uus kohus oli kõigepealt vajalik võitluseks ekspluataatorite vastu, kes katsuvad taastada oma valitsemist või kaitsta oma privileege, või salaja läbi viia, pettusega kätte saada nende privileegide ühte või teist osakest. Kuid peale selle lasub kohtutel, kui nad on organiseeritud tõeliselt nõukogude asutuste printsiibil, teine veelgi tähtsam ülesanne. See on ülesanne kindlustada töötajate distsipliini ja enesedistsipliini kõige rangem läbiviimine. Me oleksime naeruväärsed utopistid, kui kujutleksime endile, et säärane ülesanne on teostatav otsekohe pärast kodanluse võimu langemist, s. o. kapitalismilt sotsialismile ülemineku esimesel staadiumil, või — ilma sundimiseta. Ilma sundimiseta pole see ülesanne mitte sugugi täidetav. Meil on vaja riiki, meil on vaja sundimist. Nõukogude kohtud peavad olema proletaarse riigi organiks, kes teostavad niisugust sundimist. Ja neil lasub elanikkonnas töödistsiipliini kasvatamise määratu suur ülesanne.“¹

Kogu nõukogude kohtu tegevus toimub nõukogude rahva tahet väljendavate nõukogude seaduste range täitmise alusel.

Sotsialistliku ülesehitustöö kõigil etappidel on nõukogude kohus aktiivselt kaasa aidanud Nõukogude riigi kindlustamisele ja nende tähtsamate ülesannete lahendamisele, mis seisavad meie rahva ees.

Õigesti organiseeritud ja nõukogude seaduste nõudmistele täpselt vastav kohtute töö annab Nõukogude riigile määratu suurt abi kommunistliku ülesehitustöö läbiviimisel meie maal.

Sotsialismi võit NSV Liidus, mis on fikseeritud NSV Liidu Stalinlikus Konstitutsioonis, on nõukogude kohtu organisatsiooni ja tegevuse demokraatlikke aluseid veelgi rohkem laiendanud ja tugevdanud. Stalinlik Konstitutsioon räägib spetsiaalselt kohtust ja prokuratuurist, rõhutades sellega nende suurt tähtsust Nõukogude riigi tegevuses.

---

¹ V. I. Lenin, Teosed, 27. kd., lk. 191. (v. k.).

Stalinliku Konstitutsiooni IX peatükis on fikseeritud NSV Liidu kohtukorralduse ja prokuratuuri organisatsiooni alused ning nende tegevuse tähtsamad põhimõtted.

Nõukogude riiki, mis on uut, kõrgemat tüüpi riik, võib julgesti nimetada tõelise seaduslikkuse tipuks, kõige demokraatlikuma sotsialistliku õiguskorra kehastuseks.

Õigusemõistmise ülesandeks meie riigis on kaitsta iga-suguste kallaletungide eest NSV Liidu Konstitutsiooniga seatud NSV Liidu ühiskondlikku ja riiklikku korraldust, sotsialistlikku majandussüsteemi ja sotsialistlikku omandit; kodanike poliitilisi, tööalaseid, elukorterit ja teisi isiklikke ja varalisi õigusi ning huve, mis on tagatud NSV Liidu Konstitutsiooniga ja liiduvabariikide ning autonoomsete vabariikide konstitutsioonidega; riiklike asutuste, ettevõtete, kolhooside, kooperatiivsete ja teiste ühiskondlike organisatsioonide õigusi ja seadusega kaitstud huvisid.

Õigusemõistmisele pannakse Nõukogude riigis erakordselt vastutusrikas ja ühtlasi õilis ülesanne kindlustada nõukogude seaduste täpset ja kõrvalekaldumatut täitmist kõigi asutuste, organisatsioonide, ametiisikute ja NSV Liidu kodanike poolt.

Seda ülesannet teostab nõukogude kohus kohtuistungeil kriminaal- ja tsiviilasjade arutamise teel.

Nõukogude kohus mõistab kohut kodumaa reetjate, spioonide, kahjurite, sotsialistliku omandi riisujate ja teiste rahvavaenlaste, samuti tapjate, röövliite, varaste ja huligannide üle, kohaldades nende suhtes seadusega kindlaksmääratud karistusi.

Nõukogude kohtu tähtsaks põhimõtteliseks erinevuseks igast kodanlikust kohtust on see, et meie kohus, rakendades kriminaalkaristuse vahendeid, mitte ainult ei karista kurjategijaid, vaid tema eesmärgiks on ka nende parandamine ja ümberkasvatamine.

Sotsialistliku humaansuse suurimaks aktiks oli NSV Liidu Ulemnõukogu Presiidiumi seadlus 26. maist 1947 meie maal surmanuhtluse kaotamise kohta rahuajal.

Rööbiti sellega karistab nõukogude kohus halastamatult kodumaa reetjaid, spioone ja diversante-õhkulaskjaid.

Suur humanist Gorki ütles: „Kui vaenlane ei alistu, siis ta hävitatakse“.

NSV Liidu Ulemnõukogu Presiidiumi seadlus 12. jaanuarist 1950 „Surmanuhtluse kohaldamisest kodumaa reetjate, spioonide ja õhkulaskjate-diversantide suhtes“ väljendab nõukogude rahva otsustavust ajada nurja igasugused välisriikide luure katsed teha kahju ja kurja nõukogude rahvale, takistada nõukogude inimeste rahulikku loovat tööd.

Nõukogude kohus on nõukogude võimu kogu olemasolu kestel olnud tabavaks mõõgaks meie riigi ja rahva käes, mis karistab halastamatult rahvavaenlasi, ja jääb selleks ka edaspidi. Piisab sellest, kui meenutada kohtuprotsesse esseeride, menševike, Šahtõ ja teiste kahjurite üle, kes olid välismaa ja endiste vene kapitalistidega ning välisriikide luurega tihedalt seotud, kodumaa reetjate — parempoolse trotskistliku kamba peameeste üle, kes 20 aasta jooksul, tegutsedes välisriikide luure ülesannete kohaselt, organiseerisid vandenõusid, terroristlikke akte, diversioone ja kahjurlust ning seadsid oma eesmärgiks partei ja Nõukogude riigi purustamise, riigikaitse õnnestamise, välismaise sõjalise interventsiooni hõlbustamise, NSV Liidu lõhestamise, tööliste ja kolhoosnikute saavutuste hävitamise ja kapitalistliku orjuse taastamise meie maal. Need ja teised protsessid rahvavaenlaste ja välisriikide luure agentide üle näitavad, et nõukogude kohus kaitseb valvsalt nõukogude riigi julgeolekut ja võimsust ning nõukogude rahva elulisi huvisid.

Praegusel ajal, kus ameerika-inglise sõjaõhutajad valmistavad avalikult ette agressiivset sõda NSV Liidu ja rahvademokraatia maade vastu, kulutades miljardeid dollareid spionaaži, diversioonide ja terroristlike aktide organiseerimiseks, peab nõukogude kohus olema alati valvas ja halastamatu kodumaa reetjate, spioonide ja õhkulaskjate-diversantide vastu.

Peale kriminaalasjade moodustab nõukogude kohtu tegevuses teise tähtsa haru tsiviilasjade arutamine, mis puudutab kodanike varalisi, tööalaseid, perekondlikke ja teisi õigusi ja huve, samuti ka asutuste, ettevõtete, kolhooside ja teiste ühiskondlike organisatsioonide õigusi ja huve. Nende

asjade arutamise kindlustab nõukogude kohus nõukogude seaduste täpset ja kõrvalekaldumatut täitmist Nõukogude kodanike ja organisatsioonide tsiviilõiguslike suhete alal.

Kogu nõukogude kohtu tegevuse eesmärgiks on kasvatada NSV Liidu kodanikke truuduse vaimus kodumaale ja sotsialismile, nõukogude seaduste täpse ja kõrvalekaldumata täitmise, sotsialistlikku omandisse hoolitsevalt suhtumise, töödistsipliini, riiklikusse ja ühiskondlikusse kohusesse ausalt suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglite austamise vaimus (NSV Liidu, liidu- ja autonoomsete vabariikide kohtukorralduse seaduse § 3).

Nõukogude kohtu kasvatav osa koosneb paljudest elementidest. Kohtuprotsessi avalikkus, suulisus ja vahenditus teevad asjade kohtuliku arutamise seaduserikkujate kasvatamise ja ühiskondliku mõjutamise abinõuks. Valides kriminaalasjas seadusega ettenähtud õige karistusemäära, võimaldab kohus kohtualusele põhjalikult aru saada oma süüst ühiskonna ja riigi ees. Kui süüdimõistetule on määratud karistuseks vabadusekaotus, siis võib ta ausa tööga ja eeskujuliku käitumisega suurel määral heaks teha oma süü ning tulla pärast karistuse kandmist ühiskonda tagasi, et hakata ausalt töötama kui ühiskonna võrdõiguslik liige.

Kohaldades seadust, mis näeb ette niisuguseid karistusi nagu vabadusekaotuseta paranduslikud tööd, ühiskondlik laitus ja rahatrahv, ei kitsenda nõukogude kohus kodaniku vabadust, võimaldades temale põhjalikult aru saada oma süüst ning paraneda kohtu poolt valitud karistuse ja ühiskondliku arvamuse mõjutusel, mida osutavad meie nõukogude inimesed seaduserikkujate suhtes.

Kuid nõukogude kohtu tegevuse kasvatuslik tähtsus ei piirdu kaugeltki mitte kohtualuse mõjutamisega. Sama tähtsat osa etendab kohtuliku asjaarutamise ja kohtuotsuse mõju teistele kodanikele, nii nendele, kes viibivad kohtusaalis, kui ka nendele, kes loevad ajakirjandusest protsesside kohta käivaid teateid jne. Kohtulik asja arutamine ja kurjategija süüdimõistmine ei ole mitte ainult hoiatuseks moraalselt ebakindlatele inimestele; ta näitab kodanikele

nende inimeste, varaste, spekulantide, huligaanide jne. kogu inetut teguviisi, kes reedavad Nõukogude kodaniku kohust ja tungivad sotsialistlikule omandile kallale, õpetab kodanikke selgemini aru saama kurjategijate poolt riigile ja ühiskonnale tekitatavast kahjust, sügavamalt mõistma nõukogude seaduse õiglust, tegema riigi huvid neile rohkem omaseks, tõstma oma valvsust.

Protsessi kasvatusliku mõju tõstmiseks sõidab kohus vajalikel juhtudel asja arutamiseks kohale rajooni, ettevõttesse või kolhoosi, kus on kuritegu toime pandud.

Arutades tsiviilasju ning kaitstes kodanike poliitilisi, tööalaseid, elukorterit ja teisi varalisi ning isiklikke õigusi, riiklike organisatsioonide, kolhooside ja teiste ühiskondlike organisatsioonide õigusi, kasvatab kohus samuti nõukogude inimesi seaduste kõrvalekaldumata täitmise, riiklikku ja ühiskondlikku kohusesse ausalt suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglite austamise vaimus.

Kõige sellega soodustab kohus kapitalismi igandite väljajuurimist inimeste teadvusest.

Nõukogude kohtu organisatsiooni ja tegevuse demokraatlikud põhimõtted on nõukogude ühiskondliku ja riikliku korra demokraatliku olemuse väljenduseks.

Eelkõige tuleb märkida tähtsat põhimõtet, mis seisab selles, et NSV Liidus moodustatakse kõik kohtud, alt kuni üles, valitavuse alusel. Kohtunike valimine rahva poolt on tõeliseks demokraatlikuks põhimõtteks meie maal.

Vastavalt Stalinliku Konstitutsiooni § 109-le valitakse rahvakohtud rajooni kodanike poolt üldise, otsese ja üheaolise valimisõiguse alusel, salajasel hääletamisel kolmeks aastaks.

Krai- ja oblastikohtud, autonoomsete oblastite kohtud ja ringkonnakohtud valitakse krai, oblasti või ringkonna tööraha saadikute nõukogu poolt või autonoomse oblasti tööraha saadikute nõukogu poolt viieks aastaks.

Autonoomsete vabariikide ülemkohtud valitakse autonoomsete vabariikide ülemnõukogude poolt viieks aastaks.

Liiduvabariikide ülemkohtud valitakse liiduvabariikide ülemnõukogude poolt samaks tähtajaks.

NSV Liidu Ülemkohus ja erikohtud (sõjatribunalid,

raudtee- ja veetranspordi liinikohtud) valitakse NSV Liidu Ülemnõukogu poolt viieks aastaks.

Tuleb meenutada, et paljudes kodanlikes riikides moodustatakse kohtud nimetamise teel. Kuid isegi seal, kus kohtuid formaalselt valitakse, ei ole nad seetõttu ikkagi rahva esindusorganid, sest valimissüsteemi ise, kandidaatide ülesseadmise ja nende valimise korda määravad valitsevad klassid, kelledele on kohtute valitavus ainult eesriideks, mille taga peitub rahakoti teenistuses seisva klassilise õigusemõistmise pale.

Igäsugused tsensused, mis on kodanliku „demokraatia“ vältimatuks tunnuseks, ei lase töötajaid kohtuorganite moodustamise juurde või siis äärmiselt piiravad võimalust sellest osa võtta.

Inglismaal näiteks nimetatakse rahukohtunikud peamiselt kohalike mõisnike (landlordide) hulgast. Valdav enamus neist on elatanud inimesed, kes on sageli kurdid ning jäänud vanadusest nõdrameelseks. Juriidilist haridust neil ei ole ja sageli ei pea nad silmas kõige elementaarsemaid õigus- ja protsessinorme.

Kõrgemate kohtute kohtunikud nimetatakse advokaatide hulgast, kes on valitsevate klasside usalduse ära teeninud.

Kõik Ameerika Ühendriikide föderaalkohtunikud nimetatakse ametisse presidendi poolt senati nõusolekul. Rea osariikide kohtunikud nimetatakse ametisse mitmesuguse protseduuri abil, mis kindlustab kodanluse klassihuviseid. Mõnes osariigis kehtiv kohtunike „valitavus“ on tegelikult formaalne, sest kandidaatide ülesseadmine mitmesuguste kodanlike parteide poolt, terror, äraostmine, väljapressimine ja teised mitmesugused valijate tüssamise viisid kindlustavad lõpuks kodanlusele meelepäraste kohtunike valimise.

Inglismaal nimetab kohtunikke ametisse kuningas, peale krahvkonnakohtu kohtunike, keda nimetab ametisse lordkantsler. Prantsusmaal nimetatakse kohtunikud vabariigi presidendi poolt. Belgias nimetatakse kõik kohtunikud kuninga poolt.

On selge, et töörahva, samuti ka rõhutatud rahvaste esindajad ei pääse õigusemõistmise organeisse, mida valitsev

kodanlus kaitseb demokraatlike elementide sissetungimise eest.

Nõukogude Liidus võidakse kohtunikuks ja rahvakaasistujaks valida iga NSV Liidu kodanik, kellel on valimisõigus ja kes on saanud valimiste päevaks 23-aastaseks. Kohtunikuks ja rahvakaasistujaks ei saa valida ainult kohtu poolt karistatud isikuid.

Meie maal toimub õigusemõistmine kohtu poolt, mille koosseisu kuulub kohtunik ja kaks rahvakaasistujat, kes on valitud seaduses ettenähtud korras. Rahvakaasistujad on kohtu täieõiguslikud liikmed. Koos kohtunikega võtavad nad häälteenamusega vastu otsuse.

Olles kutsutud oma kohustuste täitmisele 10 päevaks aastas, teevad rahvakaasistujad läbi suure riigivalitsemise kooli, ja samaaegselt teeb nende osavõtt kohtu sideme rahvaga veelgi tihedamaks.

Rahvakaasistujate arv on igas kohtuorganite lülis erinev. Rahvakohtus näiteks on 50—75 rahvakaasistujat, keda valitakse nagu rahvakohtunikudki üldise, ühetaolise ja otsese valimisõiguse alusel salajasel hääletamisel.

Seadus meie maal on seadus kõigi jaoks. Nõukogude riigis teostatakse õigusemõistmist põhimõtte alusel, et kohus on ühtne ja võrdne kõigile kodanikele, ilma igasuguste kitsendusteta, sõltumata kodanike sotsiaalsest, varanduslikust ja teenistuslikust seisundist, sõltumata nende rahvuslikust ja rassilisest kuuluvusest.

NSV Liidus teostatakse õigusemõistmist kogu maa jaoks ühtse sotsialistliku seaduslikkuse alusel. Kõigi liiduvabariikide kriminaal- ja tsiviilkoodeksite, kriminaalprotsessi ja tsiviilprotsessi koodeksite aluseks on ühtsed ja kõigile vabariikidele kohustuslikud põhimõtted. Kriminaal- ja tsiviilseadusandluse tähtsamad printsiibid on ära toodud üleliidulistes aktides, mis vastavad suure Stalinliku Konstitutsiooni põhimõtetele.

Vastavalt NSV Liidu Konstitutsiooni nõudmisele koostatakse käesoleval ajal üleliidulisi koodekseid: Kriminaal-, Kriminaalprotsessi, Tsiviil- ja Tsiviilprotsessi koodeksit, abielu reguleeriva seadusandluse põhialuseid, tööseadusandluse põhialuseid ja teisi üleliidulisi seadusi, millede vas-

tuvõtmise soodustab riigis ühtse sotsialistliku seaduslikkuse edasist tugevdamist.

Nõukogude õigusemõistmise tähtsaks põhimõtteks on kohtunike sõltumatuse ja ainult seadusele allumise põhimõte.

Seadustes on väljendatud kommunistliku partei tark poliitika ja nõukogude rahva põhilised huvid. Sotsialistliku riigi seaduste õige täitmine nõukogude kohtute poolt on Nõukogude riigi edasise kindlustumise tähtis tingimus.

Vastavalt Stalinliku Konstitutsiooni § 110-le toimub kohtupidamine NSV Liidus liidu- või autonoomse vabariigi või autonoomse oblasti keeles, kusjuures isikuile, kes seda keelt ei oska, tagatakse täielik tutvumine kohtuasja materjalidega tõlgi kaudu, samuti ka õigus esineda kohtus oma emakeeles.

See põhimõte on Nõukogude riigi leninlik-stalinliku rahvuspoliitika väljenduseks, mis kindlustab kodanike tõelise üheõiguse kõigil riikliku ja kultuurilise ülesehitustöö aladel.

Juba kohe pärast Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni võitu tõstis seltsimees Stalin üles küsimuse emakeelse kohtupidamise vajadusest. Eriti rõhutas ta seda tähtsat põhimõtet oma artiklis „Nõukogude võimu poliitika Venemaal rahvusküsimuses“.

„Keegi ei hakka eitama,“ kirjutas seltsimees Stalin, „et Ukraina, Aserbaidžan, Turkestan, Kirgiisia, Baškiiria, Tataria jt. ääremaad, kuivõrd nad taotleavad rahvahulkade kultuurilist ja materiaalselt õitsengut, ei tule toime ilma emakeelse koolita, ilma kohtuta, administratsioonita ja võimuorganiteta, mis on koostatud peamiselt kohalikest inimestest. Veel rohkem: nende piirkondade tõeline nõukogustamine, nende muutmise nõukogulikeks maadeks, mis on tihedalt seotud Kesk-Venemaaga üheks riiklikuks tervikuks, ei ole mõeldav ilma laialdase kohaliku kooli organiseerimiseta, ilma kohtu, administratsiooni, võimuorganite jne. loomiseta inimestest, kes tunnevad elanikkonna eluviisi ja keelt.“¹

¹ J. V. Stalin, Teosed, 4. kd., Tallinn, 1948, lk. 351.

Vastavalt Stalinliku Konstitutsiooni § 111-le toimub nõukogude kohtus kõikide asjade arutamine avalikus korras, välja arvatud väikesed erandid, mis on seaduses rangelt ette nähtud.

Kohtuliku asjaarutamise avalikkus on kohtu poolt oma kasvatuslike ülesannete täitmise vajalikuks tingimuseks.

Kohtuliku asjaarutamise avalikkus seab samuti kohtu tegevuse rahva otsese kontrolli alla.

Stalinlik Konstitutsioon kindlustab kaebealusele kaitse õiguse. Selleks annab seadus temale õiguse kasutada kohtus kaitsjat — advokaati, kelle kohustuseks on anda kaebealusele kvalifitseeritud juriidilist abi. Real juhtudel (eriti siis, kui asjast võtab osa prokurör) on advokaadi osavõtt kohustuslik. Kuid kaitsja — advokaadi — omamise õigusega ei piirdu kaebealuse kaitse õigus. Seadus annab kaebealusele õiguse tutvuda kõigi süüdistusmaterjalidega nii eeluurimise staadiumis kui ka kohtuliku asjaarutamise ajal. Kaebealusel on õigus anda seletusi, esitada temale kasulikke tõendeid, nõuda asjasse puutuvate tunnistajate väljakutsumist, paluda ekspertiisi määramist, esitada küsimusi teistele kaebealustele, tunnistajatele, ekspertidele jne. Pärast kohtuliku uurimise lõppemist, pärast süüdistaja ja kaitsja kõnesid antakse kaebealusele viimane sõna.

Nõukogude advokatuur, kellele on pandud kaebealuste kaitsmine kohtus ja kodanikele juriidilise abi andmine, on organiseeritud nõukogude sotsialistliku demokratismi põhimõtete alusel.

Advokaadi töö eest tasutakse kindlate, mitte kõrgete takside alusel, mis kindlustab töötajatele advokaadi abi kättesaadavuse; real juhtudel aga annavad advokaadid juriidilist abi tasuta.

Seega on Nõukogude kodanikul kõik võimalused kvalifitseeritud juriidilise abi saamiseks ja Stalinliku Konstitutsiooniga kindlustatud kaitse õiguse teostamiseks.

Kodanlikes riikides on töötajailt kaitse õigus tegelikult ära võetud, sest et advokaadi abi eest tuleb väga palju maksta ja on vaestele inimestele kättesaamatu. Kuid nende riikide seadusandlus ja eriti kohtupretsedendid (varem tehtud otsused), mis Inglismaal ja Ameerika Ühend-

riikides on real juhtudel analoogilisi asju arutavaile kohtutele kohuslikud, kujutavad endist niisugust keerulist labürinti, milles võib orienteeruda ainult kogenud jurist. Just seepärast kirjutas Engels kodanliku (inglise) kohtu kohta: „Kes on selleks liiga vaene, et tuua kohale kaitsja või üsna suure arvu tunnistajaid, see hukkub, kui tema asi on vähegi kahtlane.“¹

Hästi on teada, mida kujutab endast advokaat kodanlikes maades.

Ta teenib seda, kes temale rohkem maksab. Advokaat kodanlikus kohtus ei ole asja arutamisel huvitatud tõe kindlakstegemisest. Ta on huvitatud sellest, et protsessi „võita“ ükskõik missuguste vahenditega, kaasa arvatud petturlikud tehingud, seadusest möödahiilimine, seaduse väänamine selliselt, nagu see on kasulik „kliendile“, kes advokaadi teenete eest hästi tasub. Kodanlike kohtute müüdavad kohtunikud abistavad säärast advokaati meeleldi.

Mitte asjata ei rääkinud rahvas vana ekspluataatorliku kohtu ja seaduse kohta:

„Seadus — see laseb ennast igatepidi käänata ja väänata.“

Kui aga advokaat on aus inimene ja pealegi kaitseb kodanlikus kohtus progressiivset tegelast või progressiivset organisatsiooni, siis ta ei leia kohtus toetust range seaduslikkuse silmaspidamisel, vaid ta tehakse ka ise klassilise kodanliku õigusemõistmise seadusetuse ohvriks, nagu see oli näiteks Ameerika Ühendriikides Ameerika kommunistliku partei juhtide „asja“ arutamisel.

Iga nõukogude kohtu otsuse (välja arvatud liiduvabariikide ülemkohtute ja NSV Liidu Ülemkohtu otsused) peale võidakse edasi kaevata kõrgemale kohtule. Kui näiteks rahvakohus tegi kriminaal- või tsiviilasja arutamisel mingisuguse põhjuse tõttu vea, siis on süüdimõistetul võimalus esitada kassatsioonikaebus oblasti- või kraikohtule, auto- noomse või liiduvabariigi (kus ei ole oblasteid) ülemkohtule.

Prokuröriil on samuti õigus esitada kohtuotsusele protesti

¹ K. Marx ja F. Engels, Teosed, II kd., lk. 385. (v. k.).

kõrgemale kohtule, kui kohtuotsus tema arvates on seadusega vastuolus.

Kõrgem kohus, kordamata kogu kohtulikku asjaarutamist, kontrollib otsuse seaduslikkust ja põhjendatust olemasolevate ja poolte poolt esitatud materjalide põhjal.

Kui kõrgem kohus, arutades asja kaebuse või protesti põhjal, leiab, et alama kohtu otsus on ebaõige või põhjendamatu, või avastab protsessuaalseaduste olulise rikkumise, siis tühistab ta otsuse ja saadab asja uueks arutamiseks, seaduses ettenähtud juhtudel võib ta aga kohtuotsust muuta.

Õigusemõistmises esineda võivate vigade täielikuks vältimiseks on nõukogude seaduste kohaselt liiduvabariigi prokuröri ja ülemkohtu esimehel, NSV Liidu peaprokuröri ja NSV Liidu Ülemkohtu esimehel õigus igat asja kontrollimiseks välja nõuda, isegi siis, kui kohtu otsus on juba jõustunud.

Liiduvabariigi ülemkohus või NSV Liidu Ülemkohus võib ühe ülalnimetatud isiku poolt esitatud protesti alusel tühistada kohtuotsuse järelevalve korras ja saata asja uueks arutamiseks.

See täpne, lihtne ja igale kodanikule arusaadav kord kohtuotsustele edasikaebuse esitamiseks ja nende õigsuse kontrollimiseks ei tunne bürokraatlikku venitamist ja kaitses kodanike seaduslikke õigusi.

Selline kord ei oma midagi ühist kodanliku kohtu kohtulike instantside hulgalisusega. Kodanlike maade esimese instantsi kohtud, apellatsioonikohtud ja kassatsioonikohtud moodustavad niisuguse juriidilise labürindi, mille läbikäimine ei võimalda töötaval inimesel saavutada õiglast lahendust.

IV

RAHVAKOHUS ON NÕUKOGUDE KOHTUSUSTEEMI PÕHILULI

Eriti tähtsat kohta kogu meie maa kohtusüsteemis omab rahvakohus. Piisab sellest, kui ütelda, et rohkem kui 90% kõigist kriminaal-asjadest, mis saabuvad kõikidesse kohtutesse, kaasa arvatud ka erikohtud, kuuluvad arutamisele rahvakohtutes. Mis puutub tsiviilasjadesse, siis kuuluvad nad peaaegu kõik, peale väikeste erandite, arutamisele rahvakohtus.

Rahvakohus on igas rajoonis. Kogu rahvakohtu tegevus toimub elanikkonna otseses läheduses, tema silmade all, tema ühiskondliku kontrolli all.

Rahvakohtu kompetentsi kuulub seaduse alusel järgmiste kriminaal-asjade arutamine: kuriteod kodanike elu, tervise, vabaduse ja väärikuse vastu — tapmine, kehavigastuse tekitamine, seadusevastase abordi tegemine, vabaduse seadusevastane võtmine, vägistamine, alimentide kuritahtlik maksmata jätmine, solvamine, huligaansus ja laim; varavastased kuriteod: röövimine, vargused, kelmus ja väljapressimine;

ametiisikute teenistusalased kuriteod: võimukuritarvitus, võimuliialdus, võimutegevusetus, ebamajanduslikkus, võltsimised, valekaalumine ja -mõõtmine jt.;

valitsemiskorra-vastased süüteod: valimisseaduse rikkumine, seadusega kindlaksmääratud maksude kuritahtlik mittetasumine, riiklike müüginormide ja kohustuste täitmisest keeldumine, sõjaväeteenistusse kutsumisest ja sõjaväeteenistuskohusest kõrvalehoidumine, võimuorganite seaduslike korralduste rikkumine jt.

Seega arutavad rahvakohtud suurema osa neist kuritegudest, mis on liiduvabariikide kriminaalkoodeksites ja NSV Liidu Ulemnõukogu Presiidiumi seadlustes ette nähtud.

Rahvakohus arutab tsiviilasjadest varalisi hagisid, tööseaduste rikkumisest tulenevaid hagisid, hagisid alimentide maksmise kohta, pärandihagisid ja teisi tsiviilasju, mis on seadusega antud rahvakohtu võimkonda.

See kõik näitab, et meil on alus rääkida rahvakohtust kui nõukogude kohtusüsteemi põhilulist.

See rahvakohtu suur tähtsus on fikseeritud Stalinlikus Konstitutsioonis, mis määrab kindlaks rahvakohtute valitavuse üldise, otsese ja ühetaolise valimisõiguse alusel ning salajasel hääletamisel.

Me juba rääkisime sellest, et nõukogude kohtu tähtsaks põhimõtteliseks erinevuseks kodanlikust kohtust on see, et nõukogude kohus, kohaldades kriminaalkaristuse vahendeid, mitte ainult karistab kurjategijaid, vaid ta eesmärgiks on ka nende parandamine ja ümberkasvatamine.

Kohtulik asjaarutamine meie kohtus avaldab suurt mõju, sunnib kohtu alla sattunud inimest karmilt ja kriitiliselt analüüsima koos kohtuga neid põhjusi, mis kutsusid esile seaduserikkumise, elama seda üle, saades teadlikuks oma süüst ja tehes sellest tuleviku kohta järeldusi.

M. I. Kalinin iseloomustab seda protsessi järgmiselt: „Kui te võtate inimese, kes on kas või üks kord olnud kohtu all, siis räägib ta teile ja te ise tunnete, et kohtuprotseduur ja kohtuotsus ise jäävad sellele inimesele väga kauaks meelde, jätavad temasse alatiseks teatava jälje. Aga kui võrd see protsess jätab inimällu teatava jälje, niivõrd peab ka selle protsessi mõju inimese psühholoogiale ja tema tulevasele käitumisele olema hiiglasuur.

Ja kui te kõike seda arvestate, siis saate ise aru, et kohtuprotsessil on sotsialistliku ülesehitustöö alal hiiglasuur tähtsus.“¹

See mõju nõukogude kohtu ette astuva inimese psühho-

---

¹ „Sovetskaja Justitsia“ 1932, nr. 20.

loogiale ei oma midagi ühist isiku sellise hirmutamise ja alandamisega, mis esineb kodanlikus kohtus. Oma klassiseloomu tõttu kodanlik kohus ei suudagi kasvatada inimesi, kes õnnetuseks on sattunud süüpinku, ta võib ainult purustada ja hukutada töötava inimese elu.

Nõukogude kohtus asjaarutamise protseduur, samuti kohtuotsusega määratud karistuse kandmine võimaldavad süüdimõistetul ausa tööga heaks teha oma süü ühiskonna ees ja uuesti tagasi pöörduda ühiskondlikult kasulikule ausale tööle kui inimene, kes on end parandanud ja oma vigadest aru saanud.

Rahvakohus peab kogu oma tegevuses silmas pidama ülesannet kasvatada NSV Liidu kodanikke truuduse vaimus kodumaale ja sotsialismile, nõukogude seaduste täpse ja kõrvalekaldumata täitmise, sotsialistlikku omandisse hoolitsevalt suhtumise, töödistsipliini, riiklikku ja ühiskondlikku kohusesse ausalt suhtumise ja sotsialistliku ühiselu reeglitest lugupidamise vaimus.

M. I. Kalinin rääkis: „... rahvakohus, teostades iga kord selles või teises kuriteos süüdi olevate isikute väljaselgitamise ja vastava karistamise konkreetset ülesannet, teostab samaaegselt hiiglasuurt massilist selgitustööd, mis mobiliseerib juuresolijaid enesekontrollile, omaenda töö parandamisele, oma kohustuste paremale täitmisele ja sotsialistlikust distsipliinist kinnipidamisele.“¹

Rahvakohus teostab temale pandud ülesandeid kriminaal- ja tsiviilasjade arutamise, tehes nende kohta otsuseid, mis on täpses kooskõlas seadusega.

Kohtuotsuse range seaduslikkuse ja õigsuse kindlustamiseks ning selleks, et ta õiglus oleks kodanike suhtes veenev, peab kohus asja arutama igakülgsest ja objektiivselt, ilma igasuguse kõrvalise mõjuta.

Nõukogude seadus, kuulutades kohtunike sõltumatuse printsiipi ja nende allumist ainult seadusele, määrab kindlaks ka kohtunike sõltumatuse tagatise.

Näiteks võib rahvakohtunikku enne tema volituste lõppu ametist vabastada ainult siis, kui valijad teda ära kutsuvad või siis, kui on olemas tema kohta tehtud kohtuotsus.

¹ „Sovetskaja Justitsia“ 1934, nr. 13 (v. k.).

Rahvakohtuniku vastu kriminaaljälitamise algatamine, ühenduses sellega tema tagandamine ametist ja kohtu alla andmine võib ainult toimuda liiduvabariigi prokuröri määrusega liiduvabariigi ülemnõukogu presiidiumi kinnitusel.

Seega me näeme, kui hoolitsevalt kaitseb Nõukogude riik sotsialistliku õigusemõistmise teostamisele kutsutud kohtunike sõltumatust meie maal. See rõhutab veel kord neid suuri nõudmisi, mida esitatakse nõukogude kohtunikele.

Rahva poolt valitud nõukogude kohtunik peab rahva usaldust pühalikult kalliks pidama ja olema eeskujuks oma kodumaa ausa teenimisega, nõukogude seaduste täpse ja kõrvalekaldumata täitmisega, moraalse puhtusega ja laitmatu käitumisega, et omada mitte üksnes formaalset, vaid ka moraalset õigust kohut mõista teiste üle ja õpetada neid.

Seadus nõuab, et rahvakohtunik annaks valijatele aru oma tööst ja rahvakohtu tegevusest. Rahvakohtunike aruanded oma valijate ees mitte ainult ei kindlusta laiade hulkade kontrolli rahvakohtu tegevuse üle, vaid on ka rahvakohtu kasvatusliku töö üheks tähtsaks vormiks. Rahvakohtunik näitab valijaile konkreetsete näidete varal rahvakohtu praktikast nõukogude seaduse rakendamist, näitab, kuidas kohus täidab temale seadusega pandud ülesandeid sotsialistliku omandi, kodanike isiklike ja varaliste õiguste, riiklike organisatsioonide, kolhooside ja teiste ühiskondlike organisatsioonide õiguste ja huvide kaitsmisel, võitluses varaste, huligaanide, spekulantide, altkäemaksuvõtjate ja teiste kurjategijate vastu. Kohtunik märgib ära kuritegusid soodustavad põhjused ja räägib, mida kohus on teinud nende põhjuste kõrvaldamiseks. Rahvakohtuniku aruanne soodustab samuti kriitika ja enesekriitika arendamist kohtu töös esinevate puuduste väljaselgitamisel. Rahvakohtunik peab arvestama valijate kriitilisi märkusi ja nende ettepanekuid rahvakohtu töö parandamise kohta. Rahvakohtunike aruanded on rahvakohtuniku ja laiade hulkade vahelise alalise sideme tähtsaks vormiks, mis on iseloomulik nõukogude kohtule ja täiesti mõeldamatu kodanlikes riikides.

*

Rahvakohtu tähtsamaks ülesandeks on sotsialistliku omandi kaitsmine. See tuleneb sellest määratu suurest ja otsustavast tähtsusest, mida omab sotsialistlik omand meie riigis. NSV Liidu Konstitutsiooni 4. paragrahv räägib sellest, et NSV Liidu majanduslikuks aluseks on sotsialistlik majandussüsteem ja tootmisriistade ning -vahendite sotsialistlik omandus, mis on kindlustunud kapitalistliku majandussüsteemi likvideerimise, tootmisriistade ning -vahendite eraomanduse kaotamise ja inimese teise inimese poolt eksploateerimise hävitamise tulemusena.

Andes Nõukogude kodanikele suured õigused, nõuab Stalinlik Konstitutsioon Nõukogude kodanikelt seda, et nad hoiaksid ja tugevdaksid ühiskondlikku, sotsialistlikku omandit kui nõukogude korra püha ja puutumatut alust, kui kodumaa rikkuse ja võimsuse allikat, kui kogu töörahva jõuka ja kultuurse elu allikat.

Nõukogude riik on kogu rahva huvides kindlaks määranud riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest karmi vastutuse. Riiklik ja ühiskondlik omand on loodud tööliste, kolhoosnike ja meie nõukogude haritlaskonna tööga. Varas, rahva vara riisuja talitab nagu vaenlane, abistab sotsialismi kõige kurjemaid vaenlasi. Just sellepärast nõukogude rahvas, kes kiitis üksmeelselt heaks Stalinliku Konstitutsiooni, toetab niisama üksmeelselt seadusi, mis määravad sotsialistliku omandi riisujale karmi vastutuse. Konstitutsiooni sõnad: „Isikud, kes ühiskondlikku, sotsialistlikku omandust ohustavad, on rahvavaenlased“ — väljendavad meie maa töötajate üksmeelset veendumust.

Nõukogude rahvakohus, arutades riikliku ja ühiskondliku vara riisujate konkreetseid süütegusid, kohaldab kõrvalekaldumatult NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 4. juuni 1947. a. seadlust „Kriminaalvastutusest riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest“.

Toome üksikuid näiteid.

Uhe Riia linnas asuva söökla ülemkook N. varastas sööklast järjekindlalt toiduaineid ja teisi asju. Kokku kõrvaldas ta rahva vara 35 000 rubla eest.

Riia linna Moskva rajooni II jaoskonna rahvakohus mõistis kurjategija NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi

4. juuni 1947. a. seadluse § 2 alusel 20 aastaks kinnipidamisele paranduslike tööde laagris.

Autokolonni autojuht K., vedades kolhoosist riigile müüdüd teravilja, varastas osa transporteeritavast viljast ja peitis selle enda korterisse. Paljastatuna selles kuriteos, andis autojuht vastust Vladimiri oblasti Kiržatši rajooni II jaoskonna rahvakohtu ees. Vastavalt NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlusele „Kriminaalvastutusest riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest“ karistati kurjategijat 8-aastase kinnipidamisega paranduslike tööde laagris.

Nõukogude seadus, mille eesmärgiks on sotsialistliku omandi kaitsmine, on võimsaks vahendiks võitluses nendega, kes tahavad kasu saada ausate inimeste töö arvel.

Nõukogude seadus nõuab kõigilt nõukogude inimestelt valvsust ja riigi poolt riikliku ja ühiskondliku vara puutumatus kontrolli kohta seatud nõudmiste täitmist.

Rahva vara riisujate vastu suunatud kohtulik karistus liitub meie maal laialdaste ühiskondlike abinõudega. Sotsialistliku omandi kaitsmine on kogu meie partei, kogu nõukogude rahva üritus.

On vaja, õpetab seltsimees Stalin, luua varaste ümber üldise moraalse boikoti ja neid ümbritsevate inimeste põlastuse õhkkond, „käima panna selline kampaania ja luua selline moraalne õhkkond tööliste ja talupoegade hulgas, mis teeks varguse võimatuks, mis teeks... varaste ja rahva vara raiskajate elu ja olemasolu võimatuks“¹.

Rahvakohus, kaitstes valvsalt sotsialistlikku omandit, seisab samuti kodanike isikliku omandi valvel.

Sotsialismi suurepäraseks edusammud meie maal ja ühiskondliku jõukuse võimas kasv on loonud kõik tingimused kodanike isikliku omandi kasvuks ja kindlustamiseks. Vabrikutes ja tehastes, kolhoosipõldudel ja teaduslikes laboratooriumides töötavate nõukogude inimeste ausa ja ennastalgava töö eest tasub Nõukogude riik rikkalikult. Just seepärast sotsialistliku omandi kaitsmise abinõud ühtuvad meie maal kodanike isikliku omandi kaitsmisega. Selles

¹ J. V. Stalin, Teosed, 8. kd., Tallinn 1949, lk. 131.

väljendubki nõukogude inimeste ühiskondlike ja isiklike huvide harmooniline ühtsus. Tuleb märkida, et samal päeval, kui võeti vastu seadlus „Kriminaalvastutusest riikliku ja ühiskondliku vara riisumise eest“, anti välja ka NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi seadlus „Kodanike isikliku omandi kaitse tugevdamisest“.

Nõukogude kohus karistab karmilt vargaid, kes riisuvad kodanike isiklikku omandit.

Keegi A., kes oli 1946. aastal saanud karistada spekulatsiooni eest, kohtas ja sõbrustas pärast karistuse kandmist kodanik S-ga, keda oli varem karistatud varguse eest ning karistuse ära kandnud. Soovimata edaspidi ausalt töötada, otsustasid nad mõlemad hakata tegelema läbisõitvate reisi-
jate vara vargusega.

Olles saabunud Rešetnikovo jaama 14. juulil 1951 kell kolm öösel, varastasid „sõbrad“ magavalt reisijailt kaks kohvrit riietusesemetega ja teisi asju 1500 rubla väärtuses ja kadusid koos riisutud esemetega, kuid tarvituselevõetud juurdlusabinõude tulemusena peeti mõlemad kinni ja võeti hiljem kriminaalvastutusele.

Moskva linna Raudtee rajooni IV jaoskonna rahvakohus tunnistas kaebealused süüdi NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi 4. juuni 1947. a. seadluse „Kodanike isikliku omandi kaitse tugevdamisest“ alusel ja määras neile mõlemale kümme aastat kinnipidamist paranduslike tööde laagris.

Oma kassatsioonikaebustes palusid süüdimõistetud karistumäära vähendamist, eitamata toimepandud kuriteo fakti.

Moskva linnakohus jättis rahvakohtu otsuse jõusse ja kaebused rahuldamata.

Nõukogude kohus kaitseb rangelt töötajate elu, tervist, au ja väärikust. Toome mõningaid näiteid rahvakohtu töö praktikast, mis näitavad seda kohtu tegevust.

Nõukogude seadus näeb ette vastutuse keelatud abortide toimepanemise eest. Keegi I., keda oli varem karistatud abortide kuritegeliku toimepanemise eest, tegi kodanik Š-le abordi, mille tagajärjel viimane sai üldise veremürgituse. Harkovi oblasti ühe rajooni rahvakohus määras kurjategijale I-le 8 aastat kinnipidamist paranduslike tööde laagris.

Üks abielupaar laimas avalikult oma naabreid, süüdistades neid selles, et nad varastavat kartuleid nende aiamaalt. Laimust haavunud kodanikud pöördusid rahvakohtusse kaitse saamiseks. Uurinud hoolikalt asja, tunnistas Rovno oblasti Tutšini rajooni rahvakohus laimu tõestatuks ja karistas laimajaid 4-kuulise paranduslike töödega ühes 25% töötasust kinnipidamisega.

Kodanikud M., S. ja D., olles ebakaines olekus, tulid õhtul tööliste ühiselamusse ja hakkasid seal asuvate töölistega norima. Kui üks tööline tegi neile ettepaneku lõpetada oma huligaanne tegevus ja lahkuda, tungisid huligaanid talle kallale ja hakkasid teda peksma. Ainult juurderutanud tööliste abiga viidi huligaanid toast välja, kuid nad ei rahunenud ja hakkasid uuesti ühiselamus mürgeldama, mille tagajärjel olid juuresolijad sunnitud toast lahkuma ning abi saamiseks pöörduma miilitsa poole.

Kohates tänaval möödaminevat kodanikku, lõi üks huligaanidest temale ulakusest hoobi pähe.

Tarvituselevõetud abinõude tulemusena peeti huligaanid kinni, toimetati miilitsasse ja nende vastu algatati kriminaalsüüdistus.

Rahvakohus, arutades asja kohtuistungil, tunnistas kõik kohtualused süüdi kuritahtlikus huligaansuses ja määras neile VNFSV Kriminaalkoodeksi § 74 teise lõike ja § 142 esimese lõike järgi seitse aastat vabadusekaotust.

Rahvakohtud karistavad seaduse alusel valjult spekulante, altkäemaksuvõtjaid, huligaane, inimesi, kes rikuvad jämedalt nõukogude seadusi ja sotsialistliku ühiselu reegleid.

Rahvakohus seisab valvel selle eest, et ei rikutaks Stalinski Konstitutsiooniga tagatud naiste üheõiguslust mees-
tega kõigil majandusliku, riikliku, kultuurilise ja ühiskondlik-poliitilise elu aladel ja ajab nurja katseid takistada naisi ühiskondlikust elust osa võtmast, mis teinekord esinevad veel kui jäänused feodaalide ja baide suhtumisest naisesse.

Näiteks mõistis Turkmeeni NSV Karabekauli rajooni rahvakohus 3 aastaks vabadusekaotusele kodanik O., kes järjekindlalt takistas oma naist kolhoosi ühiskondlikust elust osa võtmast, koosolekuid küllastamast jne.

Erinevalt kapitalistlikest riikidest, kus kuritegevus on ühiskonna enda suurte pahede väljenduseks, väheneb Nõukogude riigis kuritegude arv iga päevaga, paljud aga neist kaovad hoopis. Meie maal ei ole kuritegevust vältimatult tekitavaid tingimusi. Üksikute kodanike poolt toimepandavad kuriteod seletuvad inimteadvuses esinevate kapitalismi igandite visadusega, mis vastavalt meie edasilikumisele, kodanike ühiskondlik-poliitilise mõjutamise tugevnemisele ja kasvatamisele ka edaspidi järsult vähenevad.

On väga iseloomulik, et kriminaalasjade erikaal kohtute poolt arutatavate asjade koguhulgas üha rohkem väheneb. Enamus rahvakohtute poolt arutatavatest asjadest on tsiviilasjad, mis on seotud meil laialt arenenud tsiviilõiguslike suhetega.

Rahvakohus kaitseb rangelt Stalinliku Konstitutsiooniga kodanikele tagatud õigusi ja vabadusi.

Rahvakohtule on pandud vastutusrikas ülesanne kaitsta kodanike tähtsamat poliitilist õigust — õigust valida ja olla valitav NSV Liidu Ülemnõukogusse, liidu- ja autonoomsete vabariikide ülemnõukogudesse ja kohalike töörahva saadikute nõukogudesse.

Kaebused valijate nimekirjades esinevate ebaõigsuste kohta (nimekirja mittevõtmine, nimekirjast kustutamine, perekonna-, ees- ja isanime moonutamine, valimisõiguse kaotanud isikute ebaõige nimekirja võtmine) arutatakse läbi ja lahendatakse lõplikult rahvakohtus.

Suurt tähelepanu pühendab rahvakohus küsimustele, mis on seotud tööseaduste rakendamiselega.

Ebaõiget vallandamist, töötaja ebaõiget karistamist, üksikute ametiisikute poolt seaduste rikkumist töötasu alal ja muid selletaolisi asju vaatab kohus läbi lühima aja jooksul. Seal, kus üksikute ametiisikute poolt on tööseadusi rikutud, taastab nõukogude kohus kiiresti ja energiliselt rikutud õigused, vajalikel juhtudel aga karistab selles süüdi olevaid ametiisikuid.

Säärane hool töötava inimese eest on võimalik ainult riigis, kus rahvas ise on võimul ja kus riik eriti hoolitseb töötajate huvide eest.

Erinevalt kodanlikest seadustest kaitseb nõukogude sea-

dus rangelt töötajate eluliselt tähtsat õigust korterile. Lahendades korteriküsimuses tekkinud vaidusi ja taastades kodanike rikutud korterialaseid õigusi, kaitseb rahvakohus sellega kodanike õigusi.

Rahvakohus arutab asju alimentide sissenõudmise kohta isikutelt, kes põikleavad laste ülalpidamisraha maksmisest kõrvale. Kui säärase isikute elukoht ei ole teada, siis teostab rahvakohus miilitsaorganite kaudu nende otsimist, mõistab neilt välja alimendid ja nõuab sisse võlgnevuse, alimentide kuritahtlikke mittemaksjaid võtab aga kriminaalvastutusele.

Näiteks kodanik K., põigeldes kõrvale alimentide maksmisest, ei töötanud üldse 1950. aasta märtsist kuni 1951. aasta veebruarini, võttes kohtu ees endale korduvalt kohustuse tööle asuda, kuid ei täitnud seda kohustust. 15. märtsil 1951 mõistis Harkovi linna Oktoobri rajooni III jaoskonna rahvakohus K. alimentide kuritahtliku mittemaksmise eest üheks aastaks türmi.

Suurt tähelepanu pühendab rahvakohus kolhooside tsiviilasjadele, kaitstes kolhooside õigusi ja huvisid iga-suguste rünnete eest, eriti neil juhtudel, kui kolhoosi kari-loomad on halva hooldamise tagajärjel hukkunud või saanud kannatada.

Uhe Vinnitsa oblasti Bari rajooni kolhoosi agronoom, kasutades teenistuslikuks sõiduks kolhoosi hobust, söötis hooletuse tõttu seda hobust ülemäära, mille tagajärjel see suri. Bari rajooni rahvakohus mõistis kostjalt kolhoosile tekitatud materiaalse kahju kolhoosi hagi alusel välja.

Seistes Nõukogude riigi huvide ja ~~Stalinliku~~ Stalinliku Konstitutsiooniga kaitstavate Nõukogude kodanike õiguste eest valvel, täidab nõukogude rahvakohus suurt riiklikku ülesannet ja saab selles töös kõigi töötajate palava toetuse osaliseks.

*

Lenini-Stalini partei poolt nõukogude rahvas kasvatatud peremehetunne ja hoolitsus Nõukogude riigi võimsuse edasise kindlustamise eest leiavad oma kujuka väljenduse nõukogude inimeste osavõtus rahvakohtute valimisest.

Omistades suurt tähtsust sotsialistliku seaduslikkuse ja nõukogude õigusemõistmise edasisele kindlustamisele meie maal, võtavad nõukogude inimesed rahvakohtute valimisest aktiivselt osa. Rahvakohtute valimised toimusid 19. detsembrist 1948 kuni 20. veebruarini 1949. Nad viidi läbi NSV Liidu Konstitutsiooni § 109 ja liiduvabariikide konstitutsioonide vastavate paragrahvide alusel.

Liiduvabariikides võtsid rahvakohtute valimistel ligi 100% valijaid hääletamisest osa.

Nõukogude inimeste kõige suurem usaldus kommunistliku partei ja Nõukogude valitsuse vastu leidis oma kujuka väljenduse rahvakohtunike ja rahvakaasistujate valimiste tulemustes. Valdav enamus hääli anti kommunistide ja parteitute bloki kandidaatide poolt.

Kokku anti liiduvabariikides rahvakohtunike kandidaatide vastu ainult 0,72% ja rahvakaasistujate kandidaatide vastu 0,08% häältest.

Valitud rahvakohtunike ja rahvakaasistujate koosseis iseloomustab kujukalt tõeliselt rahvaliku sotsialistliku demokraatliku suurimaid saavutusi. Valitud rahvakohtunike ja rahvakaasistujate hulgas on naisi 39,2%, UK(b)P liikmeid ja liikmekandidaate 47%, parteituid 53%.

Rahvakohtute valimiste tulemustes väljendub kujukalt Nõukogude riigi leninlik-stalinliku rahvuspoliitika võit.

Kui revolutsioonieelsel ajal tsaari-Venemaa rahvad ei omanud õigust valida võimuorganeisse ja kohtutesse oma esindajaid, kui imperialistlike riikide poolt orjastatud asumaade ja poolasumaade rahvad ei oma sellist võimalust ka praegu, vaatamata hiilgavatele deklaratsioonidele „kõigi võrdsusest seaduse ees“ ja „üheõiguslusest“, siis Nõukogude Liidus valivad kõik sotsialistlikud rahvused oma esindusorganid, sealhulgas ka kohtud, tõelise võrdsuse alusel, kooskõlas suure Stalinliku Konstitutsiooniga.

Rahvakohtunike ja rahvakaasistujate hulgas on esindatud sõna otseses mõttes kõik Nõukogudemaa rahvused.

Leninlik-stalinliku rahvuspoliitika suurepäraseks tulemuseks on eriti see, et liidu- ja autonoomsetes vabariikides on

üles kasvanud arvukas nõukogude haritlaskond. Enamus valitud kohtunikest kuulub põhirahvuse hulka. Näiteks on Armeenia NSV rahvakohtunike hulgas 98,2% armeenlasi, Gruusia NSV-s 96,1% grusiinlasi, Aserbaidžani NSV-s — 80,9% aserbaidžaanlasi, Tadžiki NSV-s — 86,4% tadžikke, Eesti NSV-s — 80% eestlasi, Ukraina NSV-s — 73,5% ukrainlasi. Analoogiline olukord on ka teistes liiduvabariikides.

Ka autonoomsetes vabariikides kuulub enamik kohtunikest põhirahvuse hulka. Näiteks on Tšuvaši ANSV-s 75,5% rahvakohtunikest tšuvašid. Samasugune on põhirahvusest isikute protsent ka Komi ANSV-s.

Need andmed on iseloomulikud kõigi Nõukogude Liidu koosseisu kuuluvate liidu- ja autonoomsete vabariikide kohtunike rahvusliku koosseisu kohta.

See ongi tegelikult nõukogude sotsialistlik demokraatia, leninlik-stalinliku rahvuspoliitika kujukas võidukäik!

Nõukogude riigis pühendatakse juriidilisele haridusele suurt tähelepanu. Riiklike ülikoolide õigusteaduskonnad, juriidilised instituudid, samuti juriidilised koolid valmistavad ette kõrge kvalifikatsiooniga juriste kohtu-, prokuratuuri-, advokatuuri- ja notariaadiorganite jaoks, töörahva saadikute nõukogude juriidilistele osakondadele, majandusorganitele jne.

Selles Nõukogude riigi tegevuses juriidilise kaadri ettevalmistamise alal avaldub pidev hoolitsus nõukogude sotsialistliku seaduslikkuse ja nõukogude õiguskorra edasise kindlustamise eest.

Kommunistlik partei juhib pidevat tähelepanu meie partei ja Nõukogude riigi juhtiva kaadri ideelis-teoreetilise taseme tõstmisele ja nende poliitilisele karastatusele.

Seltsimees Stalin õpetab meid:

„... Mida kõrgem on ükskõik missuguse riigi- või parteitöö ala töötajate poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda kõrgem ja viljakam on ka töö, seda efektiivsemad on töötulemused, ja, vastupidi, mida madalam on töötajate poliitiline tase ja marksistlik-leninlik teadlikkus, seda tõenäolisemad on äpardused ja nurjumised töös, seda tõenäolisem on töötajate eneste kidunemine ja mandumine

väiklasteks tegelinskiteks, seda tõenäolisem on nende dege-
nereerumine.¹

Kohtunikud ja kõik nõukogude õigusemõistmisega tegele-
jad peavad kogu oma töös alati meeles pidama seltsimees
Stalini õpetust — olla leninlik-stalinlikku tüüpi riigitege-
lased.

Meie maal 1948. aasta detsembrist — 1949. aasta veeb-
ruarini toimunud rahvakohtute valimised andsid suure-
pärast eeskuju valijate targast suhtumisest rahvakohtunike
ja rahvakaasistujate valimisse. Arvestades nõukogude
kohtu suurt ja määravat tähtsust võitluses nõukogude sea-
duse rikkumiste vastu, kapitalismi igandite väljajuurimises
inimeste teadvusest, riikliku ja töödistsipliini kindlustami-
ses, Nõukogude riigi huvide ja Nõukogude kodanike õiguste
ning seadusega tagatud huvide kaitsmise edasises kindlus-
tamises, — suhtusid nõukogude inimesed suure riikliku
vastutustundega rahvakohtunike ja rahvakaasistujate kan-
didaatide ülesseadmisse ja nende valimisse. Rahvakohtute
koosseisu valiti tööliste, kolhoosnikute ja haritlaskonna
tõeliselt parimad esindajad, kes on tegelikult tõestanud
oma ustavust sotsialismile ja suurele Lenini-Stalini parteile.

Nõukogude riigis on rahvakohtunikud lugupeetud inime-
sed, kellede töö kodumaa hüvanguks ja ühiskondliku
kohuse aus täitmine on teinud võimalikuks nende edutamise
ja valimise suurele riiklikule rahvakohtuniku ametikohale.
Esitada näiteid — see tähendab jutustada kõigi liiduvaba-
riikide rahvakohtunikest, sest need inimesed valiti oma
ametikohale rahva poolt neile osutatud suure usalduse taga-
järjel. Rahva usaldusel aga on suur tähtsus. Meie maa töö-
tajad usaldavad õigusemõistmise teostamise üksnes neile,
kes on piiritult ustavad oma suurele kodumaale, Lenini-
Stalini parteile, kommunismi suurele üritusele.

Näiteks valiti Moskva linna Moskvoretski rajooni
VI jaoskonna rahvakohtunikuks sm. Polovnjova.

Aleksandra Fjodorovna Polovnjova sündis 1907. aastal
Tuula oblastis Moskva—Kurski raudtee konduktori pere-
konnas.

¹ J. Stalin, Leninismi küsimust, Tallinn 1945, lk. 525.

Kaheksateistkümne aastaselt asub sm. Polovnjova pak-
kijana tööle Moskva klaasivabrikus, kus ta 1926. aastal
astub Kommunistlikku Noorsooühingusse, kaks aastat hil-
jem aga võetakse ta vastu UK(b)P liikmeks.

Pärast Kiievi juriidilise kooli lõpetamist töötab sm. Po-
lovnjova alates 1937. aastast kohtutööl.

1943. aastal valiti sm. Polovnjova Moskva linna Moskvo-
retski rajooni VI jaoskonna rahvakohtunikuks.

Selle jaoskonna rahvakohtu töö õige organiseerimise ja
oma poliitilise ettevalmistatuse ning juriidilise kvalifikat-
siooni kavakindla tõstmise tagajärjel on sm. Polovnjova
kindlustanud kohtu kõrgekvaliteedilise töö ja suurt edu
sotsialistliku seaduslikkuse tugevdamisel.

Sm. Polovnjova on aktiivne ühiskonnategelane, säilitab
tiheda seose valijatega ning kuulab teraselt nende häält.

Sm. Polovnjova on Moskva Linna Tööraha Saadikute
Nõukogu saadik.

Eesti Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis valiti töötajate
poolt rahvakohtunikuks sm. Arnold Johannese p. Prett.
Sm. A. Prett võttis osa Suurest Isamaasõjast, omab valit-
suse poolt antud autasusid — Kuulsuse 3. järgu ordeni ja
medali „Võidu eest Saksamaa üle Suures Isamaasõjas
1941—1945“. Ta omab juriidilise keskhariiduse. Praegu õpib
ta oma töö kõrval mittetatsionaarselt Tartu Ülikooli Õigus-
teaduskonnas.

Rahvakohtunikuna töötades on sm. Prett end näidanud
tubli töötajana, kes teostab õigesti nõukogude õigusemõist-
mist. Kohtuprotsesse viib sm. Prett läbi kõrgel tasemel.
Kogu oma tegevusega aitab rahvakohus kaasa sotsialist-
liku seaduslikkuse ja nõukogude õiguskorra kindlustami-
sele. Töö õige organiseerimine ja rahvakohtuniku tõsine
suhtumine arutatavasse asjadesse aitavad kohtul täita
kasvatustlikku osa. Kohtunikul on tihe side oma valijatega,
esinedes nende ees ettekannetega rahvakohtu tööst ja sel-
gitades nõukogude seadusi.

Nõukogude riigis on rahvakaasistujad tõelised rahva
esindajad. Töölised, kolhoosnikud ja vaimse töö tegijad
omavad nõukogude kohtus suuri kohustusi.

Ukraina Nõukogude Sotsialistlikus Vabariigis Stalino

linnas valiti Kalinini rajooni IV jaoskonna rahvakohtu rahvakaasistujaks F. F. Kirikov, kes on sündinud 1909. aastal ja on UK(b)P liige. Tema elulugu on paljude tuhandete nõukogude inimeste, oma kodumaa patriootide elulugu. Olles läbijate brigadiiriks kaevanduses, kus ta töötab 1927. aastast, annab sm. Kirikov eeskuju oma ausa tööga meie suure kodumaa hüvanguks. Tubli töö eest anti sm. Kirikovile „Aukaevuri“ aunimetus. Suure Isamaasõja ajal kaitses ta relvaga käes oma kodumaa au, vabadust ja sõltumatust ja teda autasustati võitlusordenite ja -medalitega. Niisama ausalt töötab Kirikov tootmistööl, täites oma tootmisprogrammi 120—130%-liselt. Selle kõrval teeb sm. Kirikov suurt tööd Kalinini Rajooni Tööraha Saadikute Nõukogu saadikuna, samuti ka rahvakaasistujana kohtus.

Moskva linna Kalinini rajooni II jaoskonna rahvakohtu rahvakaasistujaks valiti ja töötab praegu sm. A. S. Fjodorov, sünd. 1906. aastal, UK(b)P liige, kes on ühes Moskva tehases ära käinud tee töolisest-motoristist kuni tehase suure osakonna juhatajani.

Olles eeskujuks oma sotsialistliku suhtumisega töösse, mille eest on teda korduvalt premeeritud, võtab sm. Fjodorov rahvakohtu tööst aktiivselt osa. Ta loeb meeeldi ja tähelepanelikult juriidilist kirjandust ja on juba kujunenud täiesti küpseks juriidiliseks töötajaks. Kõik see on võimaldanud temal edukalt asendada rahvakohtunikku tema äraolekul.

Sm. Fjodorov teeb tehases suurt ühiskondlikku tööd ja tal on tehase kollektiivi hulgas suur autoriteet.

Moskva linna Dzeržinski rajooni III jaoskonna rahvakohtu rahvakaasistujaks valiti koduperenaine V. A. Prihodko. Sm. Prihodko teeb suurt ühiskondlikku tööd, võtab kohtu tööst aktiivselt osa, orienteerub hästi juriidilistes küsimustes ja annab kohtule suurt abi tema töös.

Moskva oblasti Zvenigorodi rajooni rahvakohtu rahvakaasistujaks on Aleksandra Stepanovna Trofimova, sünd. 1888. aastal, parteitu, Mitšurini-nimelise kolhoosi liige. Ta võtab kohtuistungitest aktiivselt osa, ja peab pärast seda kolhoosnikutele arutatud asjadest vestlusi.

Ukraina NSV Kiievi linna Stalini rajooni IV jaoskonna

rahvakohtu rahvakaasistujate koosseisu valiti Ševtšenko-nimelise ooperiteatri näitlejanna, Ukraina NSV teeneline kunstnik sm. N. K. Kostenko. Ta võtab rahvakohtu tööst aktiivselt osa, külastab juriidilistel teemadel korraldatud seminare ja loenguid, uurib õpperaamatuid, mis aitavad temal keerukates juriidilistes küsimustes orienteeruda, loeb juriidilist kirjandust.

Niisugune on meie rahvakohtunike ja rahvakaasistujate pale. Need inimesed on liha oma suure rahva lihast ja veri tema verest. Temale on nad piiritult ustavad ja teenivad tema huve.

Võrdluseks on kasulik meelde tuletada, kes olid kohtunikeks tsaari-Venemaal ja kelle huvisid nad kaitsesid.

„Kohtuministeeriumi süsteemi ametnike nimekirja“ andmeil oli 1913. aastal tsaari-Venemaa kohtu- ja prokuratuuri-töötajate hulgas 40,4% aadlikke, 22,8% ohvitseride ja tšinovnikute lapsi, 4,8% kaupmeeste seisusse kuulujaid, 14,5% vaimulike perekondadest, 2,6% põliseid aukodanikke, 5% kulaklike talupoegade hulgas.

Riigiarhiivides säilitatakse teenistuslehed revolutsiooni-eelse Moskva rahukohtunike kohta. Nende hulgas on teenistusleht Moskva linna Meštšanski jaoskonna rahukohtuniku Arnoldi kohta, kes pidas seda ametit 10 aasta jooksul. Enne seda oli Arnoldi kuus aastat rahukohtunikuks Tambovi kubermangu Kirsanovi linnas.

Olles eru-staabikapten ja Tambovi kubermangu Kirsanovi maakonna aadlik, kuulus Arnoldile kaks mõisa: üks Kirsanovi maakonnas, kus ta oli kuus aastat rahukohtunikuks, ja teine — Tveri kubermangu Zubtsovi maakonnas.

Moskva kubermangu põliseks aadlikuks oli Moskva linna Basmannõi jaoskonna rahukohtunik Prževalski.

Teenistuslehe lahtris küsimusele „kas omab mõisa või muud „soetatud varandust“ (vaat missugune sõna — „soetatud“! — K. G.) on märgitud: „Isal on Moskvast maja ja teine maja Moskvast kuulub emale, isal on mõis Smolenski kubermangus ja emal — üks mõis Moskva kubermangus Podolski maakonnas, teine aga Vladimiri kubermangus Aleksandrovi maakonnas.“

Veelgi värvirikkama pildi saame siis, kui tutvume Moskva linna aurahukohtunike teenistuslehtedega.

Toome ainult ühe näite: Moskva linna aurahukohtunikul „tema keiserliku kõrguse õukonna kammerhärnal“, riiginõunik krahv Konovnitsõnil oli üks mõis Tuula maakonnas (912 tiinu) ja teine Jefremovi maakonnas (900 tiinu). See tsaari sabarakk täitis rohkem kui 16 aasta jooksul aarahukohtuniku kohuseid.

Säärane rahukohtunike koosseis oli iseloomulik kogu tsaari-Venemaa suhtes.

Kas võisid lihtsad inimesed oodata nendelt kohtunikelt tõelist õigusemõistmist?

Absoluutselt mitte.

Erinevalt kodanlikest kohtunikest ja kodanlikust kohtust, kes esindavad kodanluse ja mõisnike valitseva kliki huvisid ning väljendavad rahvale võõraid tõekspidamisi, teostavad nõukogude kohus ja nõukogude kohtunikud kogu oma töös meie rahva põhihuvisid, mis on väljendatud nõukogude seadustes. Olles pidevalt seotud vabrikute ja tehastega, kolhooside ja nõukogude asutustega, teevad nõukogude kohtunikud oma tööd rahva enda kontrolli all.

Nõukogude kohus, rahvakohtunikud ja rahvakaasistujad omavad kõige tihedamad sidemed rahvaga, kes on saatnud neid tähtsale ja vastutusrikkale riikliku töö alale.

Rahvakohtute valimised on meie maal veel rohkem tõstnud nõukogude kohtu osa ja tähtsust võitluses kõige äraelanuga, väljasurevaga, kõige sellega, mis takistab nõukogude rahval kommunismi ülesehitamist meie maal.

Rahva poolt valitud isikud, kes on elukogemustest ammutanud tarkust ja on ustavad kommunismile, on sisendanud kohtute töösse suurt nõudlikkust ja põhimõttekindlust, rahva piiritut teenimist, kõrget vastutustunnet oma valijate ees.

Rahvakohtute valimised toimuvad meie maal maailma kõige eesrindlikuma, kõige demokraatlikuma valimisõiguse alusel.

Valimisseadused — liiduvabariikide ülemnõukogude pre-

siidiumide poolt kinnitatavad rahvakohtute valimiste määrustikud — väljendavad kujukalt tõeliselt rahvaliku nõukogude sotsialistliku demokraatias olemust.

Nagu tema alus — Stalinlik Konstitutsioon — nii ka valimisseadus ei piirdu meie kodanike formaalsete õiguste fikseerimisega, vaid kannab raskuspunkti üle nende õiguste tagamise küsimusele, nende õiguste teostamise vahendite küsimusele.

Igast valimisseaduse punktist paistab välja ^{parteilise} stalinlik hoolitsus rahva heaolu eest, kõige soodsamate tingimuste loomise eest, milles meie maa kodanikud teostavad neile konstitutsiooniga antud õigust valida oma rahvakohtud.

Rahvakohtute valimised Nõukogude Liidus on nõukogude sotsialistliku demokraatia, maailma kõige eesrindlikuma ühiskondliku ja riikliku korra hiilgavaks triumfiks.

Nagu meie maal toimuvail võimuorganite valimistel, nii ka rahvakohtute valimistel näitab oma võimsat jõudu kommunistide ja parteitute ~~stalinlik~~ blokk, mis on nõukogude ühiskonna moraalse ja poliitilise ühtsuse kujukaks väljenduseks.

Nõukogude rahvas tunneb pidevalt kommunistliku partei, Nõukogude valitsuse ja ~~isiklikult seltsimees Stalini~~ hoolitsust rahva heaolu eest, nõukogude inimeste aineliste ja vaimsete vajaduste rahuldamise eest, ~~suure Stalinliku~~ Konstitutsiooniga antud suurimate demokraatlike õiguste ja vabaduste kõige täielikuma teostamise eest sotsialismimaa kodanike poolt.

Nõukogude inimesed armastavad piiritult oma suurt kodumaad, kommunistlikku parteid ja oma suurt juhti ning õpetajat, tarka kommunismi ehitajat seltsimees Stalinit.

Vastutav toimetaja I. Kongi.

Tehniline toimetaja E. Ridala.

Ladumisele antud 9. XI 1951. Trükkimisele antud 15. XI 1951. Trükiarv 10 000. Paber 56:79, 1/16. Trükipoognaid 5. Formaadile 60:92 kohaldatud trükipoognaid 4. Arvutuspoognaid 4,23. MB-14565. Tellimise nr. 1919. Trükikoda „Punane Täht“.

Tallinn, Pikk t. 54/58.

На эстонском языке

Hind Rbl. 1.50

Rbl. 1.50

A-19215

4769701

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00476970 1